

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCEGÓLNE OCENY KLASA VII

OCENA CELUJĄCA

Uczeń:

- ocenia postawę Napoleona i Francuzów w okresie jego powrotu do kraju
- ocenia zasady, w oparciu o które stworzono ład wiedeński
- ocenia działalność Świętego Przymierza

Uczeń:

- ocenia rolę kongresu wiedeńskiego w dziejach Europy

Uczeń:

- identyfikuje postacie: Thomasa Newcomena, Charlesa Wilemsona'a, Thomasa Davenporta
- wyjaśnia okoliczności narodzin przemysłu w XIX w.
- opisuje sposób działania maszyny parowej
- ocenia gospodarcze i społeczne skutki rozwoju przemysłu w XIX w.

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: czartyzm, falanster
- zna daty: ruchu czartystów (1836-1848)
- opisuje narodziny ruchu czartystów, ich postulaty oraz skutki działalności
- ocenia wpływ nowych ideologii na życie społeczne i polityczne w pierwszej połowie XIX w.

Uczeń:

- przedstawia przebieg i skutki walki Greków o niepodległość
- ocenia znaczenie Wiosny Ludów dla państw i narodów europejskich
- omawia rolę parlamentu frankfurckiego w procesie jednoczenia Niemiec

ROZDZIAŁ II: ZIEMIE POLSKIE PO KONGRESIE WIEDEŃSKIM

Uczeń

- zna datę wprowadzenia obowiązku szkolnego w zaborze pruskim (1825)
- ocenia skutki reformy uwłaszczeniowej w zaborze pruskim

- ocenia politykę władz zaborczych wobec Polaków w zaborze pruskim i austriackim

Uczeń:

- wymienia wady i zalety ustroju Królestwa Polskiego
- ocenia rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego
- omawia różnice pomiędzy opozycją legalną i nielegalną w Królestwie Polskim
- ocenia stosunek władz carskich do opozycji legalnej i nielegalnej

Uczeń:

- identyfikuje postacie: Michała Radziwiłła, Macieja Rybińskiego, Antoniego Giełguda
- ocenia postawy wodzów powstania listopadowego
- ocenia, czy powstanie listopadowe miało szanse powodzenia

Uczeń:

- ocenia skutki zamachu na wielkiego księcia Konstantego

Uczeń:

- opisuje działalność kulturalną Polaków na emigracji
- ocenia działalność Polaków na emigracji

Uczeń:

- ocenia politykę władz zaborczych wobec Polaków
po upadku powstania listopadowego
- ocenia postawę chłopów galicyjskich wobec szlachty
i powstania krakowskiego

Uczeń:

- wyjaśnia, jakie znaczenie dla polskiego ruchu niepodległościowego w Galicji miał wzrost świadomości narodowościowej wśród Rusinów
- ocenia skutki Wiosny Ludów na ziemiach polskich
- ocenia decyzję władz austriackich o uwłaszczeniu

Uczeń:

- ocenia wpływ romantyzmu na niepodległościowe postawy Polaków

ROZDZIAŁ III: EUROPA I ŚWIAT PO WIOŚNIE LUDÓW

Uczeń:

- ocenia znaczenie zniesienia niewolnictwa w Stanach Zjednoczonych
- ocenia skutki wojny secesyjnej

Uczeń:

- ocenia rolę Ottona von Bismarcka w procesie jednoczenia Niemiec
- ocenia metody stosowane przez Ottona Bismarcka, Camilla Cavoura i Giuseppe Garibaldiego w procesie jednoczenia swoich państw
- dostrzega najważniejsze podobieństwa i różnice w procesie zjednoczenia Włoch i Niemiec

Uczeń:

- ocenia politykę mocarstw kolonialnych wobec podbitych ludów i państw

Uczeń:

- porównuje systemy ustrojowe w XIX-wiecznej Europie
- ocenia następstwa procesu demokratyzacji życia politycznego
- ocenia metody stosowane przez anarchistów
- ocenia poglądy emancypantek i sufrażystek oraz metody i skutki ich działalności

Uczeń:

- ocenia znaczenie rozpowszechnienia nowych środków transportu
- ocenia znaczenie budowy Kanału Sueskiego i Kanału Panamskiego dla rozwoju komunikacji

Uczeń:

- ocenia znaczenie kina dla rozwoju kultury masowej

- ocenia zjawisko upowszechnienia sportu w drugiej połowie XIX w.

Uczeń:

- wyjaśnia, jaką rolę pełnił Salon w życiu kulturalnym Francji w XIX w.

ROZDZIAŁ IV: ZIEMIE POLSKIE PO WIOŚNIE LUDÓW

Uczeń:

- ocenia postawy społeczeństwa polskiego wobec polityki zaborców
- ocenia politykę Aleksandra Wielopolskiego

Uczeń:

- ocenia stosunek Aleksandra Wielopolskiego do konspiracji niepodległościowej
- ocenia postawy dyktatorów powstania styczniowego

Uczeń:

- ocenia politykę caratu wobec ludności polskiej na ziemiach zabranych
- ocenia postawy Polaków w Królestwie Polskim wobec rusyfikacji

Uczeń:

- ocenia postawy Polaków wobec polityki germanizacyjnej władz pruskich
- ocenia znaczenie autonomii galicyjskiej dla rozwoju polskiego życia narodowego
- ocenia poglądy stańczyków na problem polskich powstań narodowych

Uczeń:

- ocenia postawy Polaków wobec różnych problemów związanych z rozwojem gospodarczym ziem polskich pod zaborami

Uczeń:

- wyjaśnia, jaki wpływ miała działalność partii politycznych na postawy Polaków pod zaborami
- ocenia skalę realizacji haseł polskich partii politycznych w XIX i na początku XX w.

Uczeń:

- ocenia stosunek polskich partii politycznych do rewolucji 1905-1907
- ocenia postawy Polaków w przededniu nadciągającego konfliktu międzynarodowego

Uczeń:

- omawia strukturę organizacyjną Organizacji Bojowej PPS
- ocenia skuteczność działań Organizacji Bojowej PPS

Uczeń:

- charakteryzuje sztukę polską przełomu XIX i XX w.
- ocenia skuteczność tworzenia literatury i malarstwa ku pokrzepieniu serc

ROZDZIAŁ V: I WOJNA ŚWIATOWA

Uczeń:

- ocenia wpływ konfliktów kolonialnych na sytuację w Europie
- ocenia wpływ konfliktów bałkańskich na zaostrzenie sytuacji międzynarodowej w Europie

Uczeń:

- ocenia skutki ogłoszenia przez Niemcy nieograniczonej wojny podwodnej
- omawia przebieg wojny na morzach i oceanach
- ocenia skutki zastosowania przez Niemcy gazów bojowych

Uczeń:

- ocenia użyteczność czołgów w prowadzeniu działań wojennych

Uczeń:

- porównuje taktykę prowadzenia działań na froncie wschodnim i zachodnim
- ocenia sposób traktowania ziem polskich przez zaborców w czasie I wojny światowej
- ocenia wkład Legionów Polskich w odzyskanie niepodległości przez Polaków

Uczeń:

- charakteryzuje okres dwuwładzy w Rosji
- ocenia skutki przewrotu bolszewickiego dla Rosji i Europy

Uczeń:

- ocenia, jakie znaczenie dla Polaków miał Akt 5 listopada i program pokojowy prezydenta Wilsona

ROZDZIAŁ VI: ŚWIAT W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM

Uczeń:

- ocenia skuteczność funkcjonowania ładu wersalskiego
- ocenia wpływ wielkiego kryzysu gospodarczego na sytuację polityczną w Europie

Uczeń:

- wyjaśnia, dlaczego w Europie zyskały popularność rządy autorytarne
- ocenia zbrodniczą politykę nazistów do 1939 r.
- ocenia wpływ polityki prowadzonej przez Benito Mussoliniego i Adolfa Hitlera na życie obywateli

Uczeń:

- ocenia wojskową współpracę między Niemcami a ZSRS i jej wpływ na zagrożenie pokoju międzynarodowego

Uczeń:

- ocenia politykę Stalina wobec przeciwników
- ocenia skutki reform gospodarczych wprowadzonych w ZSRS przez Stalina
- ocenia zbrodniczą politykę komunistów do 1939 r.

Uczeń:

- ocenia wpływ mass mediów na rozwój propagandy w państwach totalitarnych
- ocenia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie po zakończeniu I wojny światowej

Uczeń:

- ocenia postawę polityków państw zachodnich na konferencji w Monachium
- ocenia skutki polityki appeasementu dla Europy

ROZDZIAŁ VII: POLSKA W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM

Uczeń:

- ocenia polityczne starania Polaków w przededniu odzyskania niepodległości
- ocenia rolę, jaką odegrał Józef Piłsudski w momencie odzyskania niepodległości

Uczeń:

- ocenia postawę Polaków wobec ekspansji ukraińskiej w Galicji Wschodniej
- ocenia postanowienia pokoju ryskiego

Uczeń:

- ocenia postawy Polaków wobec zagrożenia niepodległości ze strony bolszewików
- ocenia spór wokół autorstwa planu Bitwy Warszawskiej

Uczeń:

- ocenia postawę Polaków wobec sytuacji politycznej w Wielkopolsce w końcu 1918 r.
- ocenia przyczyny klęski Polski w plebiscycie na Warmii, Mazurach i Powiślu
- ocenia postawę Polaków wobec walki o polskość Śląska

Uczeń:

- ocenia pozycję ustrojową Naczelnika Państwa
- ocenia rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919-1926

Uczeń:

- charakteryzuje polski autorytaryzm na tle przemian politycznych w Europie
- ocenia zamach majowy i jego wpływ na losy II Rzeczypospolitej i jej obywateli
- ocenia metody, jakimi władze sanacyjne walczyły z opozycją polityczną

Uczeń:

- ocenia wpływ reform Władysława Grabskiego na sytuację gospodarczą II Rzeczypospolitej
- ocenia znaczenie portu gdyńskiego dla gospodarki II Rzeczypospolitej
- ocenia gospodarczą działalność Eugeniusza Kwiatkowskiego

Uczeń:

- ocenia położenie mniejszości narodowych w II Rzeczypospolitej
- ocenia politykę władz II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych

Uczeń:

- charakteryzuje kierunki w sztuce i architekturze II Rzeczypospolitej
- ocenia dorobek kultury i nauki polskiej w okresie międzywojennym

Uczeń:

- ocenia pozycję II Rzeczypospolitej na arenie międzynarodowej

Uczeń:

- ocenia postawę rządu polskiego wobec problemu Zaolzia
- ocenia postawę społeczeństwa polskiego wobec żądań niemieckich

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń:

- identyfikuje postacie: Roberta Stewarta Castlereagha, Franciszka I, Fryderyka Wilhelma III
- wskazuje na mapie zmiany terytorialne w Europie po kongresie wiedeńskim oraz państwa Świątego Przymierza
- przedstawia cele i działalność Świątego Przymierza

Uczeń:

- przedstawia znaczenie regulaminu dyplomatycznego
- wyjaśnia rolę kongresu wiedeńskiego w procesie likwidacji niewolnictwa

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: cywilizacja przemysłowa, metropolia
- zna datę pierwszego telegraficznego połączenia kablowego między Ameryką i Europą (1866)
- przedstawia gospodarcze i społeczne skutki industrializacji
- wyjaśnia znaczenie wynalezienia elektryczności dla rozwoju przemysłu i komunikacji

Uczeń:

- zna datę wydania Manifestu komunistycznego (1848)
- przedstawia okoliczności narodzin liberalizmu, konserwatyzmu i ruchu robotniczego
- wyjaśnia różnice między socjalistami i komunistami
- wyjaśnia rolę związków zawodowych w rozwoju ruchu robotniczego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: dekabryści, bankiety
- zna daty: wybuchu antytureckiego powstania w Grecji (1821–1822), powstania dekabrystów (XII 1825), uznania niepodległości Belgii (1831), wybuchu Wiosny Ludów w Prusach, Austrii na Węgrzech i we Włoszech (III 1848), powstania robotniczego w Paryżu (VI 1848)
- identyfikuje postacie: Karola X, Ludwika Filipa, Lajosa Kossutha, Józefa Bema Karola Alberta
- przedstawia cele, przebieg i skutki powstania dekabrystów
- opisuje przebieg Wiosny Ludów we Francji, Prusach, Austrii, na Węgrzech i w państwach włoskich

ROZDZIAŁ II: ZIEMIE POLSKIE PO KONGRESIE WIEDEŃSKIM

Uczeń:

- zna datę otwarcia Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie (1817)
- wyjaśnia, jaką rolę pełniła Rzeczpospolita Krakowska w utrzymaniu polskości
- porównuje sytuację gospodarczą ziem polskich pod zaborami
- przedstawia warunki rozwoju polskiej kultury i oświaty w zaborze pruskim i Galicji

Uczeń:

- zna daty: powstania Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego (1825), wystąpienia kaliszian (1820)
- identyfikuje postacie: Stanisława Kostki Potockiego, Tadeusza Czackiego, Tomasza Zana
- wskazuje na mapie Kanał Augustowski
- wyjaśnia, jaką rolę w życiu Królestwa Polskiego pełnił wielki książę Konstanty
- charakteryzuje działalność kulturalno-oświatową Polaków na ziemiach zabranych
- przedstawia okoliczności powstania opozycji legalnej i cele jej działalności
- opisuje okoliczności powstania organizacji spiskowych

Uczeń:

- zna daty: bitwy pod Stoczkiem (II 1831), bitew pod Wawrem i Dębem Wielkim (III 1831), bitew pod Iganiami i Boremlem (IV 1831)
- identyfikuje postacie: Józefa Sowińskiego, Jana Skrzyneckiego, Jana Krukowieckiego, Józefa Dwernickiego

- przedstawia przebieg walk powstańczych poza Królestwem Polskim

Uczeń:

- podejmuje próbę odpowiedzi na pytanie, czy powstanie listopadowe mogło zakończyć się sukcesem

Uczeń:

- zna daty: powstania Komitetu Narodowego Polskiego (1831), Gromad Ludu Polskiego (1835)- identyfikuje postacie: Ludwika Mierosławskiego, Wiktora Heltmana
- wskazuje na mapie trasy, które przemierzali polscy emigranci
- przedstawia program Komitetu Narodowego Polskiego
- omawia poglądy Gromad Ludu Polskiego

Uczeń:

- zna daty: powstania Stowarzyszenia Ludu Polskiego (1835), wprowadzenia rosyjskiego kodeksu karnego w Królestwie Polskim (1847)
- identyfikuje postacie: Edwarda Flottwella, Karola Libelta, Henryka Kamieńskiego
- omawia represje popowstaniowe w zaborze pruskim
- charakteryzuje działalność spiskową na ziemiach polskich

w latach 30. i 40. XIX w.

- przedstawia przyczyny niepowodzenia powstania krakowskiego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu serwituty
- zna datę powstania Komitetu Narodowego w Poznaniu (III 1848)
- identyfikuje postacie: Józefa Lompy, Emanuela Smołki, Gustawa Gizewiusza, Krzysztofa Mrongowiusza
- przedstawia działalność polskich społeczników na Warmii, Mazurach i Śląsku

Uczeń:

- zna datę opublikowania ballady Romantyczność Adama Mickiewicza
- identyfikuje postać Andrzeja Towiańskiego, Artura Grottgera
- przedstawia sytuację kultury polskiej po utracie niepodległości

ROZDZIAŁ III: EUROPA I ŚWIAT PO WIOŚNIE LUDÓW

Uczeń:

- zna daty: wprowadzenia zakazu przywozu niewolników do Stanów Zjednoczonych (1808), bitwy pod Gettysburgiem (VII 1863), kapitulacji wojsk Konfederacji (VI 1865), ataku na Fort Sumter (IV 1861)
- wskazuje na mapie etapy rozwoju terytorialnego Stanów Zjednoczonych w XIX w.
- przedstawia przyczyny i skutki rozwoju terytorialnego Stanów Zjednoczonych w XIX w.
- porównuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa

Uczeń:

- zna daty: powstania Niemieckiego Związku Celnego (1834), zawarcia sojuszu Piemontu z Francją (1858), wojny Piemontu z Austrią (1859), wybuchu powstania w Królestwie Obojga Sycylii (1860), objęcia tronu w Prusach przez Wilhelma I (1861), powstania Czerwonego Krzyża (1863), zajęcia Wenecji przez Królestwo Włoch (1866), powstania Austro-Węgier (1867), zajęcia Państwa Kościelnego przez Królestwo Włoskie (1870)
- identyfikuje postacie: Wiktora Emanuela II, Jarosława Dąbrowskiego, Walerego Wróblewskiego
- wskazuje okoliczności powstania Czerwonego Krzyża
- wyjaśnia okoliczności powstania Austro--Węgier
- przedstawia rolę Polaków w Komunie Paryskiej

Uczeń:

- zna daty: wybuchu pierwszej wojny opiumowej (1839), wybuchu powstania Mahdiego (1881)
- porównuje proces kolonizacji Afryki i Azji
- przedstawia stosunek państw azjatyckich do ekspansji europejskiej
- charakteryzuje kolonialne imperium Wielkiej Brytanii

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: solidaryzm społeczny, reformiści/ rewizjoniści
- zna datę ustanowienia 1 maja Świętem Pracy (1889)
- przedstawia wpływ ideologii nacjonalizmu na kształtowanie się różnych postaw wobec narodu i mniejszości narodowych
- przedstawia okoliczności kształtowania się syjonizmu i jego założenia

Uczeń:

- zna daty: wynalezienia szczepionki przeciwko wściekliznie (1885), odkrycia bakterii gruźlicy i cholery (1903)
- identyfikuje postacie: Roberta Kocha, Karla Benza, Johna Dunlopa, Gottlieba Daimlera, Rudolfa Diesela,

Ferdynanda Zeppelina, Josepha Swana

- wyjaśnia, jakie czynniki miały wpływ na spadek liczby zachorowań i śmiertelności w XIX w.

Uczeń:

- zna datę pierwszej wystawy impresjonistów (1874)
- wyjaśnia znaczenie terminu symbolizm, ekspresjonizm, futuryzm
- wyjaśnia, w jaki sposób podglądy pozytywistów wpłynęły na literaturę i sztukę przełomu XIX i XX w.

Uczeń:

- przedstawia okoliczności, w jakich powstał Salon Odrzuconych

ROZDZIAŁ IV: ZIEMIE POLSKIE PO WIOŚNIE LUDÓW

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu „rewolucja moralna”
- zna daty: powstania Bazaru (1841), założenia Towarzystwa Rolniczego (1858)
- identyfikuje postacie: Leopolda Kronenberga, Agenora Gołuchowskiego
- wyjaśnia, jaką rolę pełniły manifestacje patriotyczne w przededniu wybuchu powstania
- porównuje programy polityczne „czerwonych” i „białych”

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu: żuawi śmierci, państwo podziemne
- zna daty: mianowania Aleksandra Wielopolskiego naczelnikiem Rządu Cywilnego (1862), objęcia dyktatury przez Mariana Langiewicza (III 1863)
- identyfikuje postacie Zygmunta Sierakowskiego, Józefa Hauke-Bosaka, Stanisława Brzóska
- przedstawia sposób organizacji konspiracyjnego państwa polskiego w czasie powstania styczniowego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: Uniwersytet Latający, Towarzystwo Oświaty Narodowej, generał-gubernator
- zna datę powstania zabajkalskiego (1866)
- omawia rolę i postawy Polaków na zesłaniu

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu stańczycy
- zna daty: ogłoszenia tzw. noweli osadniczej (1904), wprowadzenia tzw. ustawy kagańcowej (1908)
- identyfikuje postacie: Agenora Gołuchowskiego, Kazimierza Badeniego, Piotra Wawrzyniaka
- przedstawia okoliczności nadania Galicji autonomii przez władze austriackie
- wyjaśnia, jaką rolę w życiu Galicji odgrywali stańczycy

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: haskala serwituty, famuły
- zna datę pierwszego lotu samolotem na ziemiach polskich (1910)
- porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich trzech zaborów

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: program brukselski, program paryski
- zna daty powstania Socjaldemokracji Królestwa Polskiego (1893), Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy (1900), Ligi Narodowej (1893), Stronnictwa Ludowego (1895)
- identyfikuje postacie Stanisława Stojałowskiego, Marii i Bolesława Wysłouchów
- porównuje założenia programowe PPS

i SDKPiL

Uczeń:

- zna daty: podziału na PPS-Frakcję Rewolucyjną i PPS-Lewicę (1906), utworzenia Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” (1867)
- identyfikuje postać Józefa Mireckiego
- porównuje założenia programowe orientacji niepodległościowych do 1914 r.

Uczeń:

- zna daty: „krwawej środy” (1906), napadu na pociąg pod Bezdanami (1908)
- identyfikuje postacie: Stefana Okrzei, Aleksandra

Prystora

- omawia na wybranych przykładach działalność Organizacji Bojowej PPS

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: cyganeria, ogródki jordanowskie, neoromantyzm
- identyfikuje postacie: Wojciecha Gersona, Artura Górskiego, Kazimierza Prószyńskiego, Henryka Jordana, Andrzeja Małkowskiego
- wyjaśnia, jaki wpływ na przemiany światopoglądowe miała klęska powstania styczniowego

ROZDZIAŁ V: I WOJNA ŚWIATOWA

Uczeń:

- zna daty: wojny rosyjsko-tureckiej (1877-1878), kongresu berlińskiego (1878), aneksji Bośni i Hercegowiny przez Austro-Węgry (1908)
- przedstawia wpływ konfliktów kolonialnych na sytuację w Europie
- opisuje sytuację na Bałkanach w drugiej połowie XIX w.

Uczeń:

- zna daty: przyłączenia się Japonii do ententy (1914), przyłączenia się Turcji do państw centralnych (1914), bitwy o Gallipoli (1915), przyłączenia się Bułgarii do państw centralnych (1915), zatopienia Lusitanii (1915), bitwy nad Sommą (1916), bitwy jutlandzkiej (1916), przyłączenia się Grecji do ententy (1917), buntu marynarzy w Kilonii (XI 1918)
- wyjaśnia, jaki wpływ na losy wojny miała sytuacja wewnętrzna w Niemczech i Austro-Węgrzech
- opisuje przebieg walk na froncie zachodnim- przedstawia przebieg walk na Bałkanach i we Włoszech

Uczeń:

- przedstawia okoliczności powstania brytyjskich sił pancernych i określa ich wartość bojową

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu wojna manewrowa
- zna daty: wkroczenia Kompanii Kadrowej do Królestwa Polskiego (6 VIII 1914), powstania Komitetu Narodowego Polskiego w Warszawie (1914), powstania Naczelnego Komitetu Narodowego (1914), powstania Legionu Puławskiego (1914) powstania Komitetu Narodowego Polskiego w Lozannie (1917)
- opisuje przebieg działań wojennych na froncie wschodnim
- przedstawia okoliczności utworzenia wojska polskiego we Francji

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: eserowcy, mienszewicy, kadeci
- zna daty: powstania Rady Komisarzy Ludowych (XI 1917), ogłoszenia konstytucji (VII 1918)

- identyfikuje postacie: Aleksandra Kiereńskiego, Grigorija Rasputina
- wymienia rosyjskie stronnictwa polityczne i przedstawia ich założenia programowe
- omawia przebieg rewolucji lutowej
- omawia losy rodziny carskiej

Uczeń:

- charakteryzuje okres dwuwładzy w Rosji
- ocenia skutki przewrotu bolszewickiego dla Rosji i Europy

Uczeń:

- zna datę ogłoszenia odezwy Mikołaja Romanowa do Polaków (VIII 1914)- identyfikuje postacie Mikołaja Mikołajewicza, Karla Kuka, Hansa von Beselera
- przedstawia zależności między sytuacją militarną państw centralnych i ententy podczas I wojny światowej a ich stosunkiem do sprawy polskiej

Uczeń:

- ocenia, jakie znaczenie dla Polaków miał Akt 5 listopada i program pokojowy prezydenta Wilsona

ROZDZIAŁ VI: ŚWIAT W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM

Uczeń:

- zna daty: wstąpienia Niemiec do Ligi Narodów (1926), wstąpienia ZSRS do Ligi Narodów (1934)
- omawia postanowienia pokojów podpisanych z dawnymi sojusznikami Niemiec
- wyjaśnia, jaką rolę w podważeniu ładu wersalskiego odegrał układ w Locarno

Uczeń:

- ocenia skuteczność funkcjonowania ładu wersalskiego
- ocenia wpływ wielkiego kryzysu gospodarczego na sytuację polityczną w Europie

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: korporacja, system monopartyjny, pucz, indoktrynacja
- zna daty: powstania Związków Włoskich Kombatantów (1919), puczu monachijskiego (1923), powstania Narodowej Partii Faszystowskiej (1921), podpalenia Reichstagu (II 1933)
- identyfikuje postacie: Piusa XI, Alfreda Rosenberga
- przedstawia sytuację Włoch po zakończeniu I wojny światowej

- omawia przyczyny popularności faszystów we Włoszech i nazistów w Niemczech Uczeń:
- wyjaśnia, dlaczego w Europie zyskały popularność rządy autorytarne
- ocenia zbrodniczą politykę nazistów do 1939 r.
- ocenia wpływ polityki prowadzonej przez Benito Mussoliniego i Adolfa Hitlera na życie obywateli

Uczeń:

- omawia proces szkolenia żołnierzy na potrzeby przyszłej armii niemieckiej
- przedstawia rozwój niemieckiej broni pancernej Uczeń:
- ocenia wojskową współpracę między Niemcami a ZSRS i jej wpływ na zagrożenie pokoju międzynarodowego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: komunizm wojenny, sowchoz
- wskazuje na mapie największe skupiska łagrów
- przedstawia rozwój terytorialny Rosji Sowieckiej i ZSRS

w okresie międzywojennym

- wyjaśnia, dlaczego system komunistyczny w ZSRS jest oceniany jako zbrodniczy
- charakteryzuje politykę gospodarczą w Rosji Sowieckiej po zakończeniu

I wojny światowej

Uczeń:

- ocenia politykę Stalina wobec przeciwników
- ocenia skutki reform gospodarczych wprowadzonych

w ZSRS przez Stalina

- ocenia zbrodniczą politykę komunistów do 1939 r.

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: dadaizm, surrealizm, futurizm
- zna datę pierwszego wręczenia Oscarów (1929)
- wyjaśnia i ocenia wpływ mass mediów na społeczeństwo w dwudziestoleciu międzywojennym

Uczeń:

- ocenia wpływ mass mediów na rozwój propagandy w państwach totalitarnych
- ocenia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie po zakończeniu I wojny światowej

Uczeń:

- zna daty: aneksji Mandżurii przez Japonię (1931), podboju Libii przez Włochy (1932), wojny włosko-abisyńskiej (1935-1936), zajęcia Albanii przez Włochy (1939), zbombardowania Guerniki (1937), proklamowania niepodległości Słowacji (III 1939)
- identyfikuje postacie: Édouarda Daladiera, Józefa Tiso
- wyjaśnia wpływ polityki appeasementu na politykę zagraniczną Niemiec
- charakteryzuje włoską ekspansję terytorialną do 1939 r.
- wyjaśnia przyczyny i skutki ekspansji Japonii na Dalekim Wschodzie
- ocenia postawę polityków państw zachodnich na konferencji w Monachium
- ocenia skutki polityki appeasementu dla Europy

Uczeń:

ROZDZIAŁ VII: POLSKA W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM

Uczeń:

- zna daty: powstania Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego (19 X 1918), powstania Polskiej Komisji Likwidacyjnej Galicji i Śląska Cieszyńskiego (28 X 1918), przekazania władzy cywilnej Józefowi Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną (14 XI 1918), Tymczasowego Komitetu Rządzącego we Lwowie (24 XI 1918)
- przedstawia założenia programowe pierwszych ośrodków władzy
- ocenia polityczne starania Polaków w przededniu odzyskania niepodległości
- ocenia rolę, jaką odegrał Józef Piłsudski w momencie odzyskania niepodległości

Uczeń:

Uczeń:

- zna daty: utworzenia Zachodnioukraińskiej Republiki Ludowej (X/XI 1918), polskiej ofensywy wiosennej (1919), powstania Tymczasowego Komitetu Rewolucyjnego Polski (VII 1920), przekazania Wilna przez bolszewików Litwinom (VII 1920), bitwy pod Zadwórzem (1920), bitwy pod Komarowem (31 VIII 1920)

- identyfikuje postacie: Feliksa Dzierżyńskiego, Juliana Marchlewskiego
- przedstawia przyczyny i przebieg konfliktu polsko-

-ukraińskiego pod koniec 1918 i 1 1919 r.

- omawia okoliczności podjęcia przez wojska polskie wyprawy kijowskiej i jej skutki
- ocenia postawę Polaków wobec ekspansji ukraińskiej w Galicji Wschodniej
- ocenia postanowienia pokoju ryskiego

Uczeń:

Uczeń:

- identyfikuje postacie Maxime'a Weyganda, Józefa

Hallera, Edgara Vincenta lorda d'Abernona

- charakteryzuje spór o autorstwo zwycięstwa Polaków w Bitwie Warszawskiej
- ocenia postawy Polaków wobec zagrożenia niepodległości ze strony bolszewików
- ocenia spór wokół autorstwa planu Bitwy Warszawskiej

Uczeń:

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu konwencja górnośląska
- opisuje konflikt polsko-czechosłowacki i jego skutki
- przedstawia proces kształtowania się zachodniej i północnej granicy państwa polskiego
- ocenia postawę Polaków wobec sytuacji politycznej w Wielkopolsce w końcu 1918 r.
- ocenia przyczyny klęski Polski w plebiscycie na Warmii, Mazurach i Powiślu
- ocenia postawę Polaków wobec walki o polskość Śląska

Uczeń:

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: sejm ustawodawczy, Zgromadzenie Narodowe, kontrasygnata
- identyfikuje postacie: Romana Rybarskiego, Maurycego Zamoyskiego, Jana Baudouin de Courtenaya
- przedstawia okoliczności pierwszych wyborów prezydenckich
- charakteryzuje scenę polityczną II Rzeczypospolitej
- wyjaśnia wpływ słabości politycznej rządów parlamentarnych na pozycję międzynarodową II Rzeczypospolitej

Uczeń:

- ocenia pozycję ustrojową Naczelnika Państwa
- ocenia rządy parlamentarne

w Polsce w latach 1919–1926

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: grupapułkowników, grupa zamkowa, Obóz Zjednoczenia Narodowego
- zna daty: powołania rządu „Chjeno-Piasta” (10 V 1926), powstania BBWR (1928), powstania Centrolewu (1929), Kongresu Obrony Prawa i Wolności (29 VI 1930), powstania OZN-u (1937)
- identyfikuje postacie: Kazimierza Bartla, Adama Koca
- porównuje pozycję prezydenta w konstytucjach marcowej i kwietniowej

Uczeń:

- charakteryzuje polski autorytaryzm na tle przemian politycznych w Europie
- ocenia zamach majowy i jego wpływ na losy II Rzeczypospolitej i jej obywateli
- ocenia metody, jakimi władze sanacyjne walczyły z opozycją polityczną

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu magistrala węglowa
- wskazuje na mapie przebieg magistrali węglowej
- opisuje sposoby przezwycięzania trudności gospodarczych przez władze II Rzeczypospolitej
- przedstawia działania podjęte w celu modernizacji gospodarki Polski w dwudziestoleciu międzywojennym

Uczeń:

- ocenia wpływ reform Władysława Grabskiego na sytuację gospodarczą II Rzeczypospolitej
- ocenia znaczenie portu gdyńskiego dla gospodarki II Rzeczypospolitej
- ocenia gospodarczą działalność Eugeniusza Kwiatkowskiego

Uczeń:

- zna daty: przeprowadzenia spisów powszechnych w II Rzeczypospolitej (1921 i 1931), zbliżenia się Ruchu Narodowo-Radykalnego do Obozu Zjednoczenia Narodowego (1937)
- charakteryzuje przykłady realizacji polityki asymilacyjnej w latach 30. XX w.
- ocenia położenie mniejszości narodowych w II Rzeczypospolitej
- ocenia politykę władz II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych

Uczeń:

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: awangarda, styl narodowy, katastrofizm, formizm, skamandryci, art déco, Awangarda Krakowska,
- zna daty: powstania PKP (1926), powstania PLL LOT (1929)
- identyfikuje postacie: Tadeusza Kotarbińskiego, Floriana Znanieckiego, Stefana Banacha, Hugona Steinhausa
- wymienia architektów tworzących w okresie II Rzeczypospolitej i ich osiągnięcia
- przedstawia nurty w polskiej literaturze oraz grupy poetyckie, jakie rozwinęły się w okresie dwudziestolecia międzywojennego

Uczeń:

- charakteryzuje kierunki w sztuce i architekturze II Rzeczypospolitej
- ocenia dorobek kultury i nauki polskiej w okresie międzywojennym

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu wojna prewencyjna
- wyjaśnia, jaki wpływ na pozycję międzynarodową Polski miały układy w Rapallo i Locarno
- wyjaśnia, jaki wpływ na pozycję międzynarodową Polski miały polsko--radziecki traktat

o nieagresji i polsko--niemiecka deklaracja o niestosowaniu przemocy Uczeń:

- ocenia pozycję II Rzeczypospolitej na arenie międzynarodowej

Uczeń:

- przedstawia przyczyny konfliktu polsko--czeskosłowackiego o Zaolzie- charakteryzuje relacje polsko--brytyjskie i polsko--francuskie w przededniu II wojny światowej
- wyjaśnia, jaki wpływ miały brytyjskie i francuskie gwarancje dla Polski na politykę Adolfa Hitlera

Uczeń:

- ocenia postawę rządu polskiego wobec problemu Zaolzia
- ocenia postawę społeczeństwa polskiego wobec żądań niemieckich

OCENA DOBRA

Uczeń:

- zna datę „stu dni” Napoleona (III-VI 1815)

- identyfikuje postacie: Aleksandra I, Charles'a Talleyranda, Klemensa von Metternicha
- omawia przebieg „stu dni” Napoleona
- przedstawia okoliczności powstania Świętego Przymierza

Uczeń:

- opisuje przebieg obrad kongresu wiedeńskiego
- charakteryzuje głównych uczestników kongresu

Uczeń:

- zna daty: skonstruowania silnika elektrycznego (1831), skonstruowania telegrafu (1837)
- identyfikuje postać Michaela Faradaya
- wskazuje na mapie państwa, na których terenie rozwinęły się w XIX w. najważniejsze zagłębia przemysłowe Europy
- wyjaśnia okoliczności narodzin przemysłu w XIX w.
- przedstawia konsekwencje zastosowania maszyny parowej dla rozwoju przemysłu

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: wolna konkurencja, komunizm, idee narodowe
- identyfikuje postacie: Giuseppe Mazziniego, Henriego de Saint-Simona, Roberta Owena, Fryderyka Engelsa
- charakteryzuje założenia liberalizmu, konserwatyzmu, socjalizmu i komunizmu

Uczeń:

- zna daty: uzyskania niepodległości przez Grecję (1829), powstania w Belgii (1830), zwołania parlamentu frankfurckiego

(V 1848), wybrania Ludwika Napoleona Bonapartego prezydentem Francji (XII 1848), stłumienia powstania węgierskiego (1849), wojny krymskiej (1853–1856)

- identyfikuje postacie: Klemensa von Metternicha, Aleksandra II
- wskazuje na mapie państwa, w których w latach 1815–1847 wybuchły rewolucje i powstania narodowe oraz państwa zaangażowane w wojnę krymską

- omawia przyczyny, przebieg i skutki rewolucji lipcowej we Francji
- wymienia przyczyny i skutki wojny krymskiej

ROZDZIAŁ II: ZIEMIE POLSKIE PO KONGRESIE WIEDEŃSKIM

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu protektorat
- zna daty: nadania wolności osobistej chłopom w zaborze pruskim (1807), powołania sejmu prowincjonalnego w Wielkim Księstwie Poznańskim (1824)
- identyfikuje postacie: Antoniego Radziwiłła, Edwarda Raczyńskiego, Tytusa Działyńskiego, Józefa Maksymiliana Ossolińskiego
- omawia proces uwłaszczania chłopów w zaborze pruskim

Uczeń:

- zna daty: otwarcia uniwersytetu w Warszawie (1816), działalności Towarzystwa Filomatów (1817-1823), wprowadzenia cenzury w Królestwie Polskim (1819), założenia Banku Polskiego (1828)
- identyfikuje postacie: Józefa Zajączka, Juliana Ursyna Niemcewicza, Adama Jerzego Czartoryskiego, Wincentego Bonawentury Niemojowskich
- wskazuje na mapie najważniejsze okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim
- przedstawia reformy gospodarcze Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego
- przedstawia sytuację na wsi w Królestwie Polskim

Uczeń:

- zna daty: przejścia dyktatury przez Józefa Chłopickiego (XII 1830),
- identyfikuje postacie: Ignacego Prądyńskiego, Emilii Plater, Józefa Bema, Iwana Dybicza, Iwana Paskiewicza
- wskazuje na mapie tereny poza Królestwem Polskim, na których toczyły się walki podczas powstania w latach 1830-1831
- opisuje przebieg nocy listopadowej
- charakteryzuje poczynania władz powstańczych do wybuchu wojny polsko-rosyjskiej
- opisuje przebieg wojny polsko-rosyjskiej

Uczeń:

- opisuje zamach na wielkiego księcia Konstantego
- porównuje siły militarne Rosji i powstańców
- wskazuje błędy dowódców powstania

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: katorga, amnestia
- zna daty: powstania Towarzystwa Demokratycznego Polskiego (1832) i Hôtel Lambert (1833)
- przedstawia stosunek władz i społeczeństw Europy do polskich emigrantów
- charakteryzuje program Towarzystwa Demokratycznego Polskiego
- przedstawia poglądy środowisk konserwatywnych z Hôtel Lambert

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: noc paskiewiczowska, Statut organiczny,
- zna daty: wprowadzenia Statutu organicznego (1832), ogłoszenia stanu wojennego w Królestwie Polskim (1833), likwidacji Rzeczypospolitej Krakowskiej (XI 1846)
- identyfikuje postacie: Szymona Konarskiego, Piotra Ściegiennego
- wskazuje na mapie tereny objęte rabacją galicyjską
- wyjaśnia, w jakich okolicznościach wybuchło powstanie krakowskie

Uczeń:

- zna daty: porozumienia w Jarosławcu (IV 1848), bitwy pod Miłosławiem (IV 1848),
- identyfikuje postacie: Franza von Stadiona, Wojciecha Chrzanowskiego, Józefa Wysockiego, Henryka Dembińskiego
- charakteryzuje wkład Polaków w wydarzenia Wiosny Ludów w Europie

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: mesjanizm, salon artystyczny
- charakteryzuje warunki, w jakich ukształtował się polski romantyzm
- wyjaśnia, czym był polski mesjanizm

ROZDZIAŁ III: EUROPA I ŚWIAT PO WIOŚNIE LUDÓW

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: taktyka spalonej ziemi, abolicjonizm, demokraci, republikanie
- zna daty: wyboru Abrahama Lincolna na prezydenta USA (1860), secesji Karoliny Południowej (1860), powstania Skonfederowanych Stanów Ameryki (1861)
- omawia przyczyny podziału Stanów Zjednoczonych na Północ i Południe
- opisuje przebieg wojny secesyjnej
- wyjaśnia, jakie konsekwencje dla dalszego przebiegu wojny miał dekret o zniesieniu niewolnictwa

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu komunardzi
- zna daty: bitew pod Magentą i Solferino (1859), wojny Prus i Austrii z Danią (1864), pokoju we Frankfurcie nad Menem (1871), bitwy pod Sadową (1866), powstania Związku Północno-niemieckiego (1867), bitwy pod Sedanem (1870), Komuny Paryskiej (III-V 1871)
- wskazuje na mapie etapy jednoczenia Włoch i Niemiec
- omawia koncepcje zjednoczenia Włoch
- opisuje przebieg procesu jednoczenia Włoch
- wyjaśnia, dlaczego Piemont stał się ośrodkiem jednoczenia Włoch
- przedstawia koncepcje zjednoczenia Niemiec
- omawia skutki wojen Prus z Danią i Austrią dla procesu jednoczenia Niemiec
- przedstawia przyczyny, przebieg i skutki Komuny Paryskiej

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: powstanie sipajów, powstanie Mahdiego, wojny opiumowe, wojny burskie, powstanie bokserów
- wskazuje na mapie tereny świata, które podlegały kolonizacji pod koniec XIX w.
- przedstawia proces kolonizacji Afryki i Azji
- wymienia przyczyny konfliktów kolonialnych
- wskazuje przykłady konfliktów kolonialnych

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja proletariacka, społeczeństwo industrialne, Międzynarodówka, anarchizm, terror indywidualny, szowinizm, syjonizm
- zna daty: powstania I Międzynarodówki (1864), ogłoszenia encykliki Rerum novarum (1891)

- przedstawia cele i metody działania anarchistów
- omawia różnice między zwolennikami socjaldemokracji a komunistami
- wyjaśnia, jakie okoliczności wpłynęły na narodziny ruchu emancypacji kobiet

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu promienio-twórczość
- zna daty: odkrycia promieni X (1895), budowy Kanału Sueskiego (1859-1869), budowy Kanału Panamskiego (1904-1914), pierwszego lotu sterowcem (1900), opatentowania fonografu (1878), wynalezienia gramofonu (1887)
- identyfikuje postacie: Dmitrija Mendelejewa, Pierre'a Curie, Wilhelma Roentgena, Guglielma Marconiego
- wyjaśnia, jakie znaczenie miała budowa wielkich kanałów morskich
- wyjaśnia, w jaki sposób wynalazki zmieniły życie codzienne w XIX w.

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu historyzm
- zna daty: początków kina (1895), pierwszych nowożytnych igrzysk olimpijskich (1896)
- identyfikuje postacie: Émile'a Zoli, Fiodora Dostojewskiego, Josepha Conrada, Edgara Degasa, Pierre'a de Coubertina
- wyjaśnia, jakie cele społeczne przyświecały literaturze i sztuce przełomu wieków
- przedstawia okoliczności upowszechnienia sportu w drugiej połowie XIX w.

Uczeń:

- wyjaśnia, w jakich okolicznościach powstało określenie impresjoniści
- określa tematykę dzieł impresjonistów

ROZDZIAŁ IV: ZIEMIE POLSKIE PO WIOŚNIE LUDÓW

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: Bazar, odwilż (wiosna) posewastopolska
- zna datę wprowadzenia stanu wojennego w Królestwie Polskim (1861)
- identyfikuje postać Andrzeja Zamoyskiego
- przedstawia proces polonizacji urzędów w Galicji
- charakteryzuje odwilż posewasto-polską w Królestwie Polskim

- wyjaśnia, jaki cel stawiali sobie organizatorzy manifestacji patriotycznych
- wskazuje różnicę w stosunku do powstania zbrojnego między „czerwonymi” i „białymi”

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu Komitet Centralny Narodowy
- zna datę aresztowania Romualda Traugutta (IV 1864)
- identyfikuje postacie: Ludwika Mierosławskiego, Mariana Langiewicza Teodora Berga
- wskazuje na mapie zasięg działań powstańczych, tereny objęte działaniami dużych grup powstańczych
- omawia cele programowe Tymczasowego Rządu Narodowego
- charakteryzuje politykę władz powstańczych
- wyjaśnia, jaką rolę w upadku powstania odegrała kwestia chłopska

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: kibitka, tajne komplety, trójlojalizm
- zna datę powstania Szkoły Głównej Warszawskiej (1862)
- identyfikuje postać Michała Murawjowa
- omawia walkę władz carskich z polskim Kościołem
- charakteryzuje proces rusyfikacji na ziemiach zabranych

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: Komisja Kolonizacyjna, Hakata
- zna daty: wprowadzenia języka niemieckiego jako jedynego języka państwowego w Wielkopolsce (1876), powstania Komisji Kolonizacyjnej (1886),
- identyfikuje postacie: Mieczysława Ledóchowskiego, Józefa Szujskiego
- przedstawia postawę polskiego Kościoła wobec kulturkampfu
- omawia działalność instytucji prowadzących politykę germanizacji

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: asymilacja, spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe
- zna datę zakończenia budowy kolei warszawsko-wiedeńskiej (1848)
- identyfikuje postać Franciszka Stefczyka

- przedstawia uwarunkowania rozwoju przemysłu w Królestwie Polskim
- przedstawia rozwój przemysłu i rolnictwa w zaborze pruskim
- omawia rozwój Łodzi jako miasta przemysłowego
- omawia rozwój spółdzielczości w Galicji
- charakteryzuje przemiany społeczne na ziemiach polskich
- wyjaśnia, na czym polegał proces asymilacji Żydów i jakie były jego skutki

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: endecja, internacjonalizm
- identyfikuje postacie: Bolesława Limanowskiego, Róży Luksemburg, Juliana Marchlewskiego, Franciszka Stefczyka
- omawia okoliczności narodzin ruchu robotniczego na ziemiach polskich
- charakteryzuje program nurtu rewolucyjnego w polskim ruchu socjalistycznym
- wyjaśnia, dlaczego polski ruch ludowy powstał i rozwinął się w Galicji

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: Duma Państwowa, Macierz Szkolna, strajk szkolny
- zna daty: powstania łódzkiego (I-VI 1905), powstania Komisji Tymczasowej Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych (1912)
- wskazuje na mapie ośrodki wystąpień robotniczych w czasie rewolucji 1905-1907
- omawia przebieg powstania łódzkiego
- opisuje działalność polskich partii politycznych w czasie rewolucji 1905-1907
- przedstawia okoliczności ukształtowania się orientacji politycznych Polaków na początku XX w.

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: „akcje dynamitowe”, „krwawa środa”
- identyfikuje postacie: Walerego Sławka, Tomasza Arciszewskiego
- przedstawia okoliczności pierwszego zbrojnego wystąpienia Organizacji Bojowej PPS

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: literatura postycziowa, skauting

- zna daty: otwarcia Polskiej Akademii Umiejętności (1873), powołania Towarzystwo Oświaty Ludowej (1872), utworzenia Polskiej Macierzy Szkolnej (1906)
- identyfikuje postacie: Aleksandra Świętochowskiego, Stanisława Przybyszewskiego, Jana Kasprówicza
- wyjaśnia wpływ poglądów pozytywistycznych na rozwój literatury
- wyjaśnia, jaką rolę miało popularyzowanie historii wśród Polaków pod zaborami

ROZDZIAŁ V: I WOJNA ŚWIATOWA

Uczeń:

- zna daty: podpisania układu rosyjsko-francuskiego (1892), podpisania porozumienia francusko-brytyjskiego (1904), podpisania porozumienia rosyjsko-brytyjskiego (1907), bitwy pod Cuszimą (1905)
- wyjaśnia, jaki wpływ na ład światowy miało powstanie nowych mocarstw w drugiej połowie XIX i na początku XX w.
- opisuje okoliczności powstania trójprzymierza i trójporozumienia
- omawia przebieg wojny rosyjsko-japońskiej i jej skutki
- przedstawia przyczyny i skutki wojen bałkańskich

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu U-Boot
- zna daty: wypowiedzenia wojny Serbii przez Austro-Węgry (28 VII 1914), bitwy nad Marną (IX 1914), bitwy pod Verdun (1916), bitwy pod Ypres (1915), ataku Niemiec na Belgię i Francję (VIII 1914), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Stany Zjednoczone (IV 1917), kapitulacji Austro-Węgier (XI 1918)
- identyfikuje postacie: Franciszka Ferdynanda Habsburga, Karola I Habsburga, Wilhelma II, Paula von Hindenburga
- przedstawia proces kształtowania się bloku państw centralnych i państw ententy
- przedstawia okoliczności kapitulacji państw centralnych

Uczeń:

- wymienia przykłady zastosowania czołgów w czasie I wojny światowej
- wyjaśnia okoliczności narodzin broni pancernej

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: Legion Puławski, Błękitna Armia

- zna daty: bitwy pod Tannenbergiem (VIII 1914), bitwy pod Kostiuchnówką (1916), bitwy pod Rokitną (1915), bitwy pod Kaniowem (1918)
- identyfikuje postać Józefa Hallera
- wskazuje na mapie podział ziem polskich w 1915 r.
- przedstawia genezę i organizację Legionów Polskich
- wyjaśnia, jakie znaczenie dla sprawy niepodległości Polski miała działalność Polskiej Organizacji Wojskowej

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: dwuwładza, Rząd Tymczasowy, biała gwardia, Czecha, dyktatura proletariatu, tezy kwietniowe
- zna daty obalenia caratu przez Rząd Tymczasowy (15 III 1917), ogłoszenia tez kwietniowych przez Lenina (IV 1917) zamordowania rodziny carskiej (VII 1918)
- identyfikuje postacie: Feliksa Dzierżyńskiego, Lwa Trockiego
- omawia sytuację wewnętrzną w Rosji w czasie I wojny światowej
- określa przyczyny, omawia przebieg i skutki wojny domowej w Rosji

Uczeń:

- zna daty: ogłoszenia odezwy cara Mikołaja II (1916), powstania Rady Regencyjnej (1917), odezwy Rządu Tymczasowego i bolszewików (1917)
- identyfikuje postacie: Aleksandra Kakowskiego, Zdzisława Lubomirskiego, Józefa Ostrowskiego, Georges'a Clemenceau, Davida Lloyd'a George'a
- omawia udział delegacji polskiej na konferencji wersalskiej

ROZDZIAŁ VI: ŚWIAT W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: plebiscyt, europeizacja, wolne miasto, mały traktat wersalski
- zna daty: podpisania traktatów z Austrią (1919) i Węgrami (1920) oraz traktatu z Turcją (1920)
- identyfikuje postać Kemala Mustafy
- wskazuje na mapie zmiany terytorialne wynikające z traktatu wersalskiego
- charakteryzuje układ sił w powojennej Europie

- przedstawia zasady, na jakich opierał się ład wersalski
- charakteryzuje działalność Ligi Narodów
- wskazuje przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego
- omawia skutki wielkiego kryzysu gospodarczego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: paktów laterańskich, noc długich noży, noc kryształowa
- zna daty: przejścia przez Benito Mussoliniego funkcji premiera (1922), funkcjonowania Republiki Weimarskiej (1919–1933), powstania paktów laterańskich (1929), przejścia pełnej władzy w Niemczech przez Adolfa Hitlera (VIII 1934), nocy kryształowej (1938)
- przedstawia sytuację Niemiec po zakończeniu I wojny światowej
- wyjaśnia, w jaki sposób naziści kontrolowali życie obywateli

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu: Reichswehra
- zna datę wypowiedzenia przez Niemcy klauzul militarnych traktatu wersalskiego (1935)

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: kołchoz, Gułag, kolektywizacja rolnictwa, gospodarka planowa
- zna daty: kolektywizacji rolnictwa (1928), głodu na Ukrainie (1932–1933), wielkiej czystki (1936–1938), represji wobec Polaków w ZSRS (1937–1938)
- wskazuje na mapie obszar głodu w latach 1932–1933
- omawia reformy gospodarcze Józefa Stalina
- omawia okoliczności przejścia władzy przez Józefa Stalina

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: modernizm, funkcjonalizm
- zna datę pierwszej audycji radiowej (1906)
- wyjaśnia, jakie cele przyświecały nowym trendom w architekturze i sztuce
- charakteryzuje zmiany społeczne w dwudziestoleciu międzywojennym

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu państwomariionetkowe

- zna daty: przywrócenia powszechnej służby wojskowej
w Niemczech (1935), zajęcia przez Niemcy Okręgu Kłajpedy (III 1939)

- identyfikuje postać Neville'a Chamberlaina
- przedstawia proces militaryzacji Niemiec
- wymienia strony walczące ze sobą w hiszpańskiej wojnie domowej
- omawia okoliczności zwołania konferencji monachijskiej
- przedstawia skutki decyzji podjętych na konferencji monachijskiej
- charakteryzuje sytuację w Europie pod koniec lat 30. XX w.

ROZDZIAŁ VII: POLSKA W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu unifikacja
- zna daty: powstania Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej (7 XI 1918), powstania Naczelnej Rady Ludowej (14 XI 1918), wydania dekretu o powołaniu Tymczasowego Naczelnika Państwa (22 XI 1918), powołania rządu Ignacego Jana Paderewskiego (I 1919)
- przedstawia sytuację międzynarodową jesienią 1918 r.
- wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja międzynarodowa, która zaistniała pod koniec 1918 r., wpłynęła na odzyskanie niepodległości przez Polskę

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu linia Curzona
- zna daty: układu z Symonem Petlurą (IV 1920), powołania Rady Obrony Państwa (VII 1920), włączenia Litwy Środkowej do Polski (III 1922)
- identyfikuje postacie: Symona Petlury, Tadeusza Rozwadowskiego, Władysława Sikorskiego, Siemiona Budionnego
- wskazuje na mapie tereny zajęte przez Armię Czerwoną do sierpnia 1920 r.
- porównuje koncepcję inkorporacyjną i federacyjną
- opisuje przebieg ofensywy bolszewickiej w 1920 r.
- przedstawia przebieg i skutki kontrofensywy polskiej w 1920 r.

Uczeń:

- identyfikuje postacie: Władysława Sikorskiego, Tadeusza Rozwadowskiego

- przedstawia postaci, które miały wpływ na wynik Bitwy Warszawskiej Uczeń:
- identyfikuje postacie Maxime'a Weyganda, Józefa Hallera, Edgara Vincenta lorda d'Abernona
- charakteryzuje spór o autorstwo zwycięstwa Polaków w Bitwie Warszawskiej Uczeń:
- ocenia postawy Polaków wobec zagrożenia niepodległości ze strony bolszewików
- ocenia spór wokół autorstwa planu Bitwy Warszawskiej

Uczeń:

- zna daty: przybycia Ignacego Jana Paderewskiego do Poznania (26 XII 1918), pierwszego powstania śląskiego (VIII 1919), zaślubin Polski z morzem (10 II 1920), podziału Śląska Cieszyńskiego (VII 1920), drugiego powstania śląskiego (VIII 1920)

- identyfikuje postacie: Józefa Dowbora-Muśnickiego, Józefa Hallera
- wskazuje na mapie zasięg powstań śląskich, Śląsk Cieszyński
- przedstawia okoliczności zaślubin Polski z morzem Uczeń:
- wyjaśnia znaczenie terminu konwencja górnośląska
- opisuje konflikt polsko-czechosłowacki i jego skutki
- przedstawia proces kształtowania się zachodniej i północnej granicy państwa polskiego Uczeń:
- ocenia postawę Polaków wobec sytuacji politycznej w Wielkopolsce w końcu 1918 r.
- ocenia przyczyny klęski Polski w plebiscycie na Warmii, Mazurach i Powiślu
- ocenia postawę Polaków wobec walki o polskość Śląska

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: mała konstytucja, partyjniactwo
- zna datę wprowadzenia podziału na województwa (1919), uchwalenia małej konstytucji (20 II 1919)

- wymienia postanowienia małej konstytucji
- omawia okoliczności i skutki zamachu na prezydenta Gabriela Narutowicza
- przedstawia przejawy kryzysu rządów parlamentarnych
- charakteryzuje rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919-1926 Uczeń:
- wyjaśnia znaczenie terminów: sejm ustawodawczy, Zgromadzenie Narodowe, kontrasygnata

- identyfikuje postacie: Romana Rybarskiego, Maurycego Zamoyskiego, Jana Baudouin de Courtenaya
- przedstawia okoliczności pierwszych wyborów prezydenckich
- charakteryzuje scenę polityczną II Rzeczypospolitej
- wyjaśnia wpływ słabości politycznej rządów parlamentarnych na pozycję międzynarodową II Rzeczypospolitej

Uczeń:

- ocenia pozycję ustrojową Naczelnika Państwa
- ocenia rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: dekret, nowela sierpniowa, Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem, Centrolew, „cuda nad urną”
- zna daty: uchwalenia noweli sierpniowej (2 VIII 1926), wyboru Ignacego Mościckiego na prezydenta (1 VI 1926), śmierci Józefa Piłsudskiego (12 V 1935)
- identyfikuje postacie: Walerego Sławka, Edwarda Rydza-Śmigłego, Władysława Sikorskiego
- przedstawia politykę sanacji wobec opozycji
- omawia rządy sanacyjne po śmierci Józefa Piłsudskiego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: grupapułkowników, grupa zamkowa, Obóz Zjednoczenia

Narodowego

- zna daty: powołania rządu „Chjeno-Piasta” (10 V 1926), powstania BBWR (1928), powstania Centrolewu (1929), Kongresu Obrony Prawa i Wolności (29 VI 1930), powstania OZN-u (1937)
- identyfikuje postacie: Kazimierza Bartla, Adama Koca
- porównuje pozycję prezydenta w konstytucjach marcowej i kwietniowej

Uczeń:

- charakteryzuje polski autorytaryzm na tle przemian politycznych w Europie
- ocenia zamach majowy i jego wpływ na losy II Rzeczypospolitej i jej obywateli
- ocenia metody, jakimi władze sanacyjne walczyły z opozycją polityczną

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu reforma rolna
- zna daty: ustawy o reformie rolnej (1920 i 1925), początku wielkiego kryzysu (1929)
- przedstawia problemy gospodarcze, z jakimi borykała się Polska po odzyskaniu niepodległości
- omawia założenia i realizację reformy rolnej
- charakteryzuje wielki kryzys gospodarczy w Polsce

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: numerus clausus
- opisuje sytuację społeczną Polski

w międzywojennej Polsce

- charakteryzuje politykę władz II Rzeczypospolitej wobec Ukraińców
- omawia stosunki polsko-żydowskie
- wymienia przykłady wyższych uczelni funkcjonujących w II Rzeczypospolitej

Uczeń:

- zna daty: przeprowadzenia spisów powszechnych w II Rzeczypospolitej (1921 i 1931), zblżenia się Ruchu Narodowo-Radykalnego do Obozu Zjednoczenia Narodowego (1937)
- charakteryzuje przykłady realizacji polityki asymilacyjnej w latach 30. XX w.
- ocenia położenie mniejszości narodowych w II Rzeczypospolitej
- ocenia politykę władz II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych

Uczeń:

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: modernizm, ekspresjonizm, funkcjonalizm, lwowska szkoła matematyczna
- identyfikuje postacie: Brunona Schulza, Eugeniusza Bodo, Franciszka Żwirki, Stanisława

Wigury

- wymienia przedstawicieli nauk matematycznych, twórców filmu

i sztuki w Polsce międzywojennej

- przedstawia rozwój kinematografii polskiej w dwudziestoleciu międzywojennym

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: awangarda, styl narodowy, katastrofizm, formizm, skamandryci, art déco, Awangarda Krakowska,
- zna daty: powstania PKP (1926), powstania PLL LOT (1929)
- identyfikuje postacie: Tadeusza Kotarbińskiego, Floriana Znanieckiego, Stefana Banacha, Hugona Steinhausa
- wymienia architektów tworzących w okresie II Rzeczypospolitej i ich osiągnięcia
- przedstawia nurty w polskiej literaturze oraz grupy poetyckie, jakie rozwinęły się w okresie dwudziestolecia międzywojennego

Uczeń:

- charakteryzuje kierunki w sztuce i architekturze II Rzeczypospolitej
- ocenia dorobek kultury i nauki polskiej w okresie międzywojennym

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu Międzymorze
- zna daty: układu w Rapallo (1922), układu w Locarno (1925)
- przedstawia koncepcję Józefa Piłsudskiego dotyczącą prowadzenia polityki zagranicznej i przykłady jej realizacji
- omawia ideę Międzymorza i wyjaśnia przyczyny jej niepowodzenia
- wskazuje zagrożenia, jakie stwarzały dla Polski układy z Rapallo i Locarno
- opisuje polską politykę zagraniczną w latach 30. XX w.

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu wojna prewencyjna
- wyjaśnia, jaki wpływ na pozycję międzynarodową Polski miały układy w Rapallo i Locarno
- wyjaśnia, jaki wpływ na pozycję międzynarodową Polski miały polsko--radziecki traktat o nieagresji i polsko--niemiecka deklaracja o niestosowaniu przemocy

Uczeń:

- ocenia pozycję II Rzeczypospolitej na arenie międzynarodowej

Uczeń:

- zna daty: przedstawienia

po raz pierwszy propozycji tzw. ostatecznego uregulowania spraw spornych między Polską a Niemcami (X 1938), przedstawienia po raz ostatni propozycji tzw. ostatecznego uregulowania spraw spornych między Polską

a Niemcami (III 1939), przemówienia sejmowego Józefa Becka (5 V 1939)

- wyjaśnia, w jakich okolicznościach nastąpiło włączenie Zaolzia do

II Rzeczypospolitej

- wyjaśnia, jakie cele przyświecały polityce zagranicznej Wielkiej Brytanii i Francji wobec Polski w 1939 r.

- przedstawia okoliczności zawarcia paktu Ribbentrop--Mołotow

Uczeń:

- przedstawia przyczyny konfliktu polsko--czeskosłowackiego o Zaolzie

- charakteryzuje relacje polsko--brytyjskie i polsko--francuskie w przededniu II wojny światowej

- wyjaśnia, jaki wpływ miały brytyjskie i francuskie gwarancje dla Polski na politykę Adolfa Hitlera Uczeń:

- ocenia postawę rządu polskiego wobec problemu Zaolzia

- ocenia postawę społeczeństwa polskiego wobec żądań niemieckich

OCENA DOSTATECZNA

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: abdykacja, Święte Przymierze

- zna daty: bitwy pod Waterloo (18 VI 1815), podpisania aktu Świętego Przymierza (IX 1815)

- prezentuje główne założenia ładu wiedeńskiego

- przedstawia decyzje kongresu dotyczące ziem polskich

Uczeń:

- wyjaśnia, dlaczego Wiedeń stał się miejscem obrad kongresu

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: manufaktura, fabryka, urbanizacja, kapitał, kapitaliści, robotnicy, proletariat

- identyfikuje postacie: Samuela Morse'a, George'a Stephensona

- wymienia gałęzie przemysłu, które rozwinęły się dzięki zastosowaniu maszyny parowej

- omawia wpływ zastosowania maszyny parowej na rozwój komunikacji

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: liberalizm, konserwatyzm, socjalizm

- identyfikuje postacie: Edmunda Burke'a, Karola Marksa

- przedstawia okoliczności narodzin liberalizmu, konserwatyzmu

i ruchu robotniczego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja lipcowa, rewolucja lutowa, parlament frankfurcki
- zna daty: rewolucji lipcowej we Francji (1830), wybuchu Wiosny Ludów we Francji (II 1848)
- identyfikuje postacie: Mikołaja I, Ludwika Napoleona Bonapartego, Franciszka Józefa I
- wskazuje na mapie państwa, które uzyskały niepodległość w pierwszej połowie XIX w.
- przedstawia przyczyny i przejawy walki z ładem wiedeńskim
- przedstawia skutki Wiosny Ludów we Francji, Prusach, Austrii, na Węgrzech i w państwach włoskich

ROZDZIAŁ II: ZIEMIE POLSKIE PO KONGRESIE WIEDEŃSKIM

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu ziemie zabrane
- zna daty: reformy uwłaszczeniowej w Wielkim Księstwie Poznańskim (1823), zniesienia pańszczyzny w zaborze austriackim (1848)
- charakteryzuje ustrój Wielkiego Księstwa Poznańskiego
- opisuje ustrój Rzeczypospolitej Krakowskiej
- charakteryzuje rozwój gospodarczy zaboru pruskiego
- opisuje sytuację gospodarczą w zaborze austriackim

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: kaliszanie, konspiracja
- zna daty: objęcia władzy przez Mikołaja I (1825), zawiązania Sprzysiężenia Podchorążych (1828)
- identyfikuje postacie: Aleksandra I, wielkiego księcia Konstantego, Mikołaja I, Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego, Stanisława Staszica, Waleriana Łukasińskiego
- charakteryzuje ustrój Królestwa Polskiego
- opisuje rozwój przemysłu w Królestwie Polskim
- omawia rozwój kultury i edukacji w Królestwie Polskim
- wymienia przykłady organizacji spiskowych i ich cele

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: dyktator, detronizacja
- zna daty: detronizacji Mikołaja I i zerwania unii z Rosją (25 I 1831), bitwy pod Ostrołęką (V 1831), bitwy o Warszawę (6-7 IX 1831)
- identyfikuje postacie: wielkiego księcia Konstantego, Adama Jerzego Czartoryskiego
- wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego
- wyjaśnia, jakie znaczenie dla powstania listopadowego miała detronizacja cara Mikołaja I
- omawia przyczyny klęski powstania listopadowego

Uczeń:

- przedstawia oceny historyków dotyczące szans powstania listopadowego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: zsyłka, emisariusz
- identyfikuje postacie: Zygmunta Krasińskiego, Joachima Lelewela, Adama Jerzego Czartoryskiego
- wymienia główne obozy polityczne powstałe na emigracji
- wymienia formy działalności Polaków na emigracji

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: rabacja, kontrybucja
- zna daty: wybuchu rabacji galicyjskiej

(II 1846)

- identyfikuje postacie: Iwana Paskiewicza, Edwarda Dembowskiego, Jakuba Szeli
- charakteryzuje politykę władz rosyjskich wobec Królestwa Polskiego
- omawia przebieg i skutki powstania krakowskiego
- przedstawia przyczyny, przebieg i skutki rabacji galicyjskiej

Uczeń:

- zna daty: powstania wielkopolskiego (IV-V 1848), uwłaszczenia chłopów w Galicji (1848)
- identyfikuje postać Ludwika Mierosławskiego

- opisuje przebieg Wiosny Ludów w Wielkim Księstwie Poznańskim
- omawia przebieg Wiosny Ludów w Galicji

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu racjonalizm
- identyfikuje postać Joachima Lelewela
- wyjaśnia, na czym polegał konflikt romantyków z klasykami
- przedstawia najwybitniejszych polskich twórców epoki romantyzmu

ROZDZIAŁ III: EUROPA I ŚWIAT PO WIOŚNIE LUDÓW

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: secesja, Konfederacja, Unia, wojna totalna
- zna datę wydania dekretu o zniesieniu niewolnictwa (1863)
- identyfikuje postacie: Roberta Lee, Ulyssesa Granta
- charakteryzuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa
- omawia społeczne, polityczne i gospodarcze skutki wojny secesyjnej

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: wyprawa „tysiąca czerwonych koszul”, risorgimento
- zna daty: wojny Prus z Austrią (1866), wojny francusko-pruskiej (1870-1871)
- identyfikuje postacie: Camilla Cavoura, Wilhelma I, Napoleona III
- wyjaśnia, jaką rolę w jednoczeniu Włoch odegrał Giuseppe Garibaldi
- omawia etapy jednoczenia Niemiec- przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny francusko-pruskiej
- wyjaśnia, jaką rolę w jednoczeniu Niemiec odegrał Otto von Bismarck

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: faktoria handlowa, Kompania Wschodnioindyjska
- zna datę otwarcia Japonii na świat (1854)
- identyfikuje postać Cecila Johna Rhodesa
- wskazuje na mapie posiadłości kolonialne Wielkiej Brytanii

- wymienia państwa, które uczestniczyły w kolonizacji Afryki i Azji
- przedstawia skutki ekspansji kolonialnej dla państw europejskich i mieszkańców terenów podbitych

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: socjaliści, socjaldemokracja, komuniści, chrześcijańska demokracja (chadecja), nacjonalizm, emancypantki, sufrażystki
- identyfikuje postacie: Karola Marksa, Leona XIII
- przedstawia założenia programowe socjalistów
- charakteryzuje założenia programowe chrześcijańskiej demokracji
- wyjaśnia, na czym polegał nowoczesny nacjonalizm
- wymienia postulaty emancypantek i sufrażystek

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu pasteryzacja
- zna daty: ogłoszenia teorii ewolucji przez Karola Darwina (1859), przyznania Nagród Nobla dla Marii Skłodowskiej-Curie (1903 i 1911), pierwszego lotu samolotem (1903), wynalezienia telefonu (1876)
- identyfikuje postacie: Ludwika Pasteura, Orville'a i Wilbura Wright, Thomasa Alwę Edisona, Alexandra Grahama Bella
- przedstawia założenia teorii ewolucji
- omawia kierunki rozwoju medycyny i higieny
- charakteryzuje rozwój komunikacji i transportu

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: realizm, naturalizm, secesja
- identyfikuje postacie: Auguste'a Comte'a, Charlesa Dickensa, Juliusza Verne'a, Lwa Tołstoja, Auguste'a Renoira, Auguste'a i Louisa Lumière
- charakteryzuje nowe kierunki w sztuce i architekturze
- wyjaśnia, czym charakteryzowało się malarstwo impresjonistów
- wymienia idee, które miały rozwijać wśród młodych pokoleń igrzyska olimpijskie

Uczeń:

- wymienia cechy malarstwa impresjonistycznego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: „czerwoni”, „biali”, autonomia, modernizacja
- zna datę mianowania Aleksandra Wielopolskiego dyrektorem Komisji Wyznań i Oświecenia Publicznego (1861)
- identyfikuje postacie: Dezyderego Chłapowskiego, Aleksandra II, Jarosława Dąbrowskiego, Aleksandra Wielopolskiego
- wymienia przykłady realizacji programu pracy organicznej
- wyjaśnia, na czym polegała autonomia galicyjska
- przedstawia programy polityczne „białych” i „czerwonych”

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: kosynierzy, Tymczasowy Rząd Narodowy
- zna daty: ogłoszenia manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego (22 I 1863), stracenia Romualda Traugutta (VIII 1864)
- przedstawia reformy Aleksandra Wielopolskiego
- charakteryzuje przebieg walk powstańczych
- omawia okoliczności i skutki wprowadzenia dekretu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: lojalizm, Kraj Przywiślański, „noc apuchtinowska”
- identyfikuje postać Aleksandra Apuchтина
- przedstawia politykę władz carskich wobec Królestwa Polskiego
- charakteryzuje proces rusyfikacji w Królestwie Polskim

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: autonomia kulturkampf, strajk szkolny, rugi pruskie,
- zna daty: rozpoczęcia rugów pruskich (1885), strajku szkolnego w Wielkopolsce (1906)
- identyfikuje postać Marii Konopnickiej
- wyjaśnia, na czym polegała polityka kulturkampfu
- opisuje przejawy polityki germanizacyjnej w gospodarce i oświacie
- wymienia instytucje autonomiczne w Galicji

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: burżuazja, inteligencja, ziemieństwo
- zna datę zniesienia granicy celnej z Rosją (1851)
- identyfikuje postać Ignacego Łukasiewicza
- wymienia grupy społeczne, które wykształciły się w społeczeństwie polskim w XIX w.
- opisuje okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim na ziemiach zabranych
- omawia rozwój przedsiębiorczości Polaków w zaborze pruskim i wymienia jej przykłady
- charakteryzuje rozwój gospodarczy Galicji
- omawia przykłady przemian cywilizacyjnych na ziemiach polskich w XIX w.

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu solidaryzm narodowy
- zna daty: powstania Wielkiego Proletariatu (1882), Polskiej Partii Socjaldemokratycznej Galicji i Śląska (1897)
- identyfikuje postacie: Ludwika Waryńskiego, Stanisława Wojciechowskiego, Ignacego Daszyńskiego
- przedstawia cele ruchu robotniczego
- charakteryzuje program nurtu niepodległościowego w polskim ruchu socjalistycznym
- omawia założenia programowe ruchu narodowego
- charakteryzuje program ruchu ludowego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: strajk powszechny, Organizacja Bojowa PPS, organizacja paramilitarna
- zna daty krwawej niedzieli (22 I 1905), powstania Związku Walki Czynnej (1908)
- identyfikuje postacie: Kazimierza Sosnkowskiego, Władysława Sikorskiego
- wymienia przyczyny rewolucji 1905-1907 w Rosji i Królestwie Polskim
- przedstawia przebieg rewolucji 1905-1907 w Królestwie Polskim
- przedstawia działania Organizacji Bojowej PPS
- wymienia polskie organizacje niepodległościowe działające pod zaborami

Uczeń:

- zna datę powstania Organizacji Bojowej PPS (1904)

- opisuje udział Organizacji Bojowej PPS w rewolucji 1905–1907 w Królestwie Polskim

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: modernizm, pozytywizm warszawski
- identyfikuje postacie: Juliusza i Wojciecha Kossaków, Artura Grottgera, Józefa Ignacego Kraszewskiego, Stanisława Wyspiańskiego, Stefana Żeromskiego
- wyjaśnia, dlaczego Galicja stała się centrum polskiej nauki i kultury
- przedstawia hasła pozytywistów warszawskich
- omawia realizację haseł pracy u podstaw
- charakteryzuje kulturę Młodej Polski
- wymienia cechy kultury masowej na ziemiach polskich przełomu XIX i XX w.

ROZDZIAŁ V: I WOJNA ŚWIATOWA

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: pacyfizm, kocioł bałkański
- zna daty: wojny rosyjsko–japońskiej (1904–1905), I wojny bałkańskiej (1912), II wojny bałkańskiej (1913)
- wskazuje na mapie państwa, które w wyniku wojen bałkańskich zdobyły największe tereny
- omawia przyczyny narastania konfliktów między europejskimi mocarstwami
- przedstawia przejawy rywalizacji mocarstw na morzach i oceanach
- wyjaśnia, jak doszło do wybuchu wojny rosyjsko–japońskiej

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: ultimatum, wojna błyskawiczna, wojna pozycyjna nieograniczona wojna podwodna,
- zna daty: zamachu w Sarajewie (28 VI 1914), przyłączenia się Włoch do ententy (1915), ogłoszenia nieograniczonej wojny podwodnej (1917), podpisania traktatu brzeskiego (3 III 1918)
- wskazuje na mapie państwa europejskie walczące w Wielkiej Wojnie po stronie ententy i państw centralnych
- przedstawia okoliczności wybuchu Wielkiej Wojny
- wyjaśnia, jaki wpływ na przebieg wojny miało wprowadzenie nowych rodzajów broni
- wskazuje przyczyny klęski państw centralnych

Uczeń:

- wymienia zalety i wady zastosowania czołgów w czasie I wojny światowej

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys przysięgowy, Polska Organizacja Wojskowa
- zna daty: powstania Kompanii Kadrowej (1914), bitwy pod Gorlicami (1915), kryzysu przysięgowego (VII 1917), powstania Polskiej Organizacji Wojskowej (1914)
- wskazuje na mapie rejony walk Legionów Polskich
- omawia udział polskich formacji zbrojnych u boku państw centralnych i u boku ententy
- wyjaśnia, jak zaborcy w czasie I wojny światowej traktowali ziemie Królestwa Polskiego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: bolszewicy, Rada Komisarzy Ludowych, Armia Czerwona, łagry
- zna daty: wojny domowej w Rosji (1919-1922), powstania ZSRS

(XII 1922)

- identyfikuje postać Mikołaja II
- wskazuje na mapie miejsce wybuchu rewolucji lutowej oraz ośrodki, które zapoczątkowały rewolucje październikową
- przedstawia okoliczności wybuchu rewolucji październikowej i omawia jej przebieg
- charakteryzuje sytuację w Rosji po rewolucji październikowej

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu Rada Regencyjna
- zna datę programu pokojowego prezydenta Wilsona (8 I 1918)
- identyfikuje postacie: Thomasa Woodrowa Wilsona, Władysława Grabskiego
- przedstawia stosunek państw centralnych do sprawy polskiej
- omawia sprawę polską w polityce państw ententy

ROZDZIAŁ VI: ŚWIAT W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: demilitaryzacja, ład wersalski, czarny czwartek, New Deal
- zna daty: obrad konferencji paryskiej (XI 1918-VI 1919), układu w Locarno (1925), czarnego czwartku (24 X 1929), wprowadzenia New Deal (1933)

- identyfikuje postać Franklina Delano Roosevelta
- wskazuje na mapie państwa powstałe w wyniku rozpadu Austro-Węgier, państwa bałtyckie
- przedstawia zniszczenia i straty po I wojnie światowej
- wyjaśnia cel powstania Ligi Narodów
- charakteryzuje przejawy wielkiego kryzysu gospodarczego i sposoby radzenia sobie z nim

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: „czarne koszule”, ustawy norymberskie, autorytaryzm, totalitaryzm
- zna datę przyjęcia ustaw norymberskich (1935)
- identyfikuje postać Josefa Goebbelsa
- wskazuje na mapie Europy państwa demokratyczne, totalitarne i autorytarne
- opisuje okoliczności przejścia władzy przez Benito Mussoliniego i Adolfa Hitlera
- charakteryzuje politykę nazistów wobec Żydów

Uczeń:

- przedstawia sposoby łamania przez Niemcy postanowień traktatu wersalskiego dotyczących wojska
- opisuje współpracę niemiecko-radziecką w dziedzinie militarnej

Uczeń:

- wymienia zalety i wady zastosowania czołgów w czasie I wojny światowej

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys przysięgowy, Polska Organizacja Wojskowa
- zna daty: powstania Kompanii Kadrowej (1914), bitwy pod Gorlicami (1915), kryzysu przysięgowego (VII 1917), powstania Polskiej Organizacji Wojskowej (1914)
- wskazuje na mapie rejony walk Legionów Polskich
- omawia udział polskich formacji zbrojnych u boku państw centralnych i u boku ententy
- wyjaśnia, jak zaborcy w czasie I wojny światowej traktowali ziemie Królestwa Polskiego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: bolszewicy, Rada Komisarzy Ludowych, Armia Czerwona, łagry
- zna daty: wojny domowej w Rosji (1919-1922), powstania ZSRS (XII 1922)

- identyfikuje postać Mikołaja II
- wskazuje na mapie miejsce wybuchu rewolucji lutowej oraz ośrodki, które zapoczątkowały rewolucje październikową
- przedstawia okoliczności wybuchu rewolucji październikowej i omawia jej przebieg
- charakteryzuje sytuację w Rosji po rewolucji październikowej

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu Rada Regencyjna
- zna datę programu pokojowego prezydenta Wilsona (8 I 1918)
- identyfikuje postacie: Thomasa Woodrowa Wilsona, Władysława Grabskiego
- przedstawia stosunek państw centralnych do sprawy polskiej
- omawia sprawę polską w polityce państw ententy

ROZDZIAŁ VI: ŚWIAT W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: demilitaryzacja, ład wersalski, czarny czwartek, New Deal
- zna daty: obrad konferencji paryskiej (XI 1918–VI 1919), układu w Locarno (1925), czarnego czwartku (24 X 1929), wprowadzenia New Deal (1933)
- identyfikuje postać Franklina Delano Roosevelta
- wskazuje na mapie państwa powstałe w wyniku rozpadu Austro-Węgier, państwa bałtyckie
- przedstawia zniszczenia i straty po I wojnie światowej
- wyjaśnia cel powstania Ligi Narodów
- charakteryzuje przejawy wielkiego kryzysu gospodarczego i sposoby radzenia sobie z nim

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: „czarne koszule”, ustawy norymberskie, autorytaryzm, totalitaryzm
- zna datę przyjęcia ustaw norymberskich (1935)
- identyfikuje postać Josefa Goebbelsa
- wskazuje na mapie Europy państwa demokratyczne, totalitarne

i autorytarne

- opisuje okoliczności przejścia władzy przez Benito Mussoliniego i Adolfa Hitlera
- charakteryzuje politykę nazistów wobec Żydów

Uczeń:

- przedstawia sposoby łamania przez Niemcy postanowień traktatu wersalskiego dotyczących wojska
- opisuje współpracę niemiecko-radziecką w dziedzinie militarnej

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: Nowa Ekonomiczna Polityka, wielka czystka, NKWD, łagier
- zna daty: ogłoszenia NEP (1921), układu w Rapallo (1922)
- identyfikuje postacie: Lwa Trockiego, Władysława Mołotowa, Joachima Ribbentropa
- opisuje metody stosowane przez Józefa Stalina w celu umocnienia swoich wpływów
- wymienia zbrodnie komunistyczne do 1939 r.
- omawia relacje między ZSRS a Niemcami do 1939 r.

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu indoktrynacja
- zna datę przyznania prawa wyborczego kobietom w Polsce (1918)
- przedstawia rozwój środków komunikacji w okresie międzywojennym
- wyjaśnia, dlaczego sztuka filmowa cieszyła się coraz większą popularnością
- wymienia nowe nurty w architekturze i sztuce

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: appeasement, remilitaryzacja
- zna daty: remilitaryzacji Nadrenii (1936), wojny domowej w Hiszpanii (1936-1939), ataku Japonii na Chiny (1937), konferencji w Monachium (29-30 IX 1938), zajęcia Zaolzia przez Polskę (X 1938),
- identyfikuje postać Francisco Franco
- przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Hiszpanii
- przedstawia przyczyny Anschlusu Austrii
- wymienia postanowienia konferencji w Monachium

- charakteryzuje kolejne etapy podboju Europy przez Adolfa Hitlera do sierpnia 1939 r.

ROZDZIAŁ VII: POLSKA W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu Tymczasowy Naczelnik Państwa
- zna datę: powołania rządu Jędrzeja Moraczewskiego (18 XI 1918)
- identyfikuje postacie: Ignacego Daszyńskiego, Jędrzeja Moraczewskiego, Ignacego Jana Paderewskiego
- określa zasięg wpływów pierwszych ośrodków władzy
- opisuje działania pierwszych rządów polskich po odzyskaniu niepodległości
- omawia dążenia władz polskich do uzyskania przez Polskę uznania międzynarodowego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: koncepcja inkorporacyjna, koncepcja federacyjna, Rada Obrony Państwa „bunt” Żeligowskiego
- zna daty: bitwy nadniemeńskiej
(22–28 IX 1920), „buntu” Żeligowskiego (9 X 1920)
- identyfikuje postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego, Lucjana Żeligowskiego,

Wincentego Witosa, Michała Tuchaczewskiego

- omawia koncepcje polskiej granicy wschodniej
- wskazuje na mapie miejsca bitew stoczonych z Rosjanami w 1920 r.
- omawia przebieg Bitwy Warszawskiej i jej skutki
- przedstawia, w jaki sposób Polska przyłączyła ziemię wileńską

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: mobilizacja
- zna datę opracowania planu Bitwy Warszawskiej (5/6 VIII 1920)
- omawia plany strategiczne wojsk polskich przed Bitwą Warszawską

Uczeń:

- zna daty: plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu (11 VII 1920), plebiscytu na Górnym Śląsku (20 III 1921), trzeciego powstania śląskiego (V–VII 1921)

- identyfikuje postacie: Ignacego Jana Paderewskiego, Wojciecha Korfantego
- wskazuje na mapie obszar powstania wielkopolskiego
- omawia przebieg i skutki powstania wielkopolskiego
- omawia okoliczności plebiscytów Warmii, Mazurach i Powiślu oraz na Górnym Śląsku
- przedstawia przyczyny i skutki powstań śląskich

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu indoktrynacja
- zna datę przyznania prawa wyborczego kobietom w Polsce (1918)
- przedstawia rozwój środków komunikacji w okresie międzywojennym
- wyjaśnia, dlaczego sztuka filmowa cieszyła się coraz większą popularnością
- wymienia nowe nurty w architekturze i sztuce

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: appeasement, remilitaryzacja
- zna daty: remilitaryzacji Nadrenii (1936), wojny domowej w Hiszpanii (1936-1939), ataku Japonii na Chiny (1937), konferencji w Monachium

(29-30 IX 1938), zajęcia Zaolzia przez Polskę (X 1938),

- identyfikuje postać Francisco Franco
- przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Hiszpanii
- przedstawia przyczyny Anschlussu Austrii
- wymienia postanowienia konferencji w Monachium
- charakteryzuje kolejne etapy podboju Europy przez Adolfa Hitlera do sierpnia 1939 r.

ROZDZIAŁ VII: POLSKA W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu Tymczasowy Naczelnik Państwa
- zna datę: powołania rządu Jędrzeja Moraczewskiego (18 XI 1918)
- identyfikuje postacie: Ignacego Daszyńskiego, Jędrzeja Moraczewskiego, Ignacego Jana Paderewskiego
- określa zasięg wpływów pierwszych ośrodków władzy

- opisuje działania pierwszych rządów polskich po odzyskaniu niepodległości
- omawia dążenia władz polskich do uzyskania przez Polskę uznania międzynarodowego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: koncepcja inkorporacyjna, koncepcja federacyjna, Rada Obrony Państwa „bunt” Żeligowskiego
- zna daty: bitwy nadniemeńskiej (22-28 IX 1920), „buntu” Żeligowskiego (9 X 1920)
- identyfikuje postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego, Lucjana Żeligowskiego, Wincentego Witosa, Michała Tuchaczewskiego
- omawia koncepcje polskiej granicy wschodniej
- wskazuje na mapie miejsca bitew stoczonych z Rosjanami w 1920 r.
- omawia przebieg Bitwy Warszawskiej i jej skutki
- przedstawia, w jaki sposób Polska przyłączyła ziemię wileńską

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: mobilizacja
- zna datę opracowania planu Bitwy Warszawskiej (5/6 VIII 1920)
- omawia plany strategiczne wojsk polskich przed Bitwą Warszawską

Uczeń:

- zna daty: plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu (11 VII 1920), plebiscytu na Górnym Śląsku (20 III 1921), trzeciego powstania śląskiego (V-VII 1921)
- identyfikuje postacie: Ignacego Jana Paderewskiego, Wojciecha Korfanteo
- wskazuje na mapie obszar powstania wielkopolskiego
- omawia przebieg i skutki powstania wielkopolskiego
- omawia okoliczności plebiscytów Warmii, Mazurach i Powiślu oraz na Górnym Śląsku
- przedstawia przyczyny i skutki powstań śląskich

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: system parlamentarny, czynne i bierne prawo wyborcze, hiperinflacja, wojna celna
- zna daty: pierwszych wyborów do sejmu ustawodawczego (26 I 1919), zabójstwa prezydenta Gabriela Narutowicza (16 XII 1922)

- identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Wojciecha Korfanteo, Ignacego Daszyńskiego, Władysława Grabskiego

- charakteryzuje zadania, jakie stanęły przed władzami odradzającej się Polski

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: piłsudzczy, obóz sanacyjny, autorytaryzm, wybory brzeskie, proces brzeski

- zna daty: dymisji rządu i prezydenta Stanisława Wojciechowskiego (14 V 1926), wyborów brzeskich (XI 1930), procesu brzeskiego (1932)

- identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Stanisława Wojciechowskiego, Macieja Rataja

- omawia przyczyny zamachu majowego

- charakteryzuje przebieg zamachu majowego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu reforma walutowa

- zna daty: reformy walutowej Władysława Grabskiego (1924), rozpoczęcia budowy Gdyni (1921), rozpoczęcia budowy COP-u (1937)

- identyfikuje postacie: Eugeniusza Kwiatkowskiego, Władysława Grabskiego

- omawia reformy rządu Władysława Grabskiego

- przedstawia przyczyny budowy portu w Gdyni i jego znaczenie dla polskiej gospodarki

- przedstawia założenia 4-letniego planu gospodarczego Eugeniusza Kwiatkowskiego i jego realizację

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: asymilacja narodowa, asymilacja państwowa, getto ławkowe

- zna datę reformy Janusza Jędrzejewicza (1932)

- identyfikuje postać Janusza Jędrzejewicza

- przedstawia strukturę społeczną II Rzeczypospolitej

- wyjaśnia, na czym polegać miała asymilacja narodowa i państwowa

- omawia rozwój edukacji w II Rzeczypospolitej

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów:

- zna datę otrzymania Literackiej Nagrody Nobla przez Władysława Reymonta (1924)
- identyfikuje postacie: Stefana Żeromskiego, Zofię Nałkowską, Marię Dąbrowską, Witolda Gombrowicza, Juliana Tuwima, Stanisława Ignacego Witkiewicza
- wymienia przedstawicieli polskiej literatury

w dwudziestoleciu międzywojennym

- prezentuje osiągnięcia polskiej literatury w okresie dwudziestolecia międzywojennego
- wymienia osiągnięcia polskich naukowców w dziedzinie nauk matematycznych

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: „korytarz”, polityka równowagi i „równych odległości”
- zna daty: układu polsko-rumuńskiego (III 1921), traktatu polsko-radzieckiego o nieagresji (1932), polsko-niemieckiej deklaracji o niestosowaniu przemocy (1934)
- identyfikuje postać Józefa Becka
- omawia stosunek państw sąsiednich do II Rzeczypospolitej
- charakteryzuje stosunki polsko--radzieckie i polsko--niemieckie w dwudziestoleciu międzywojennym

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: eksterytorialność
- zna daty: zajęcia Zaolzia przez Polskę (2 X 1938), polsko-brytyjskich gwarancji pomocy w razie ataku Niemiec (IV 1939), wypowiedzenia przez Niemcy deklaracji o niestosowaniu przemocy z Polską (IV 1939)
- identyfikuje postacie: Joachima von Ribbentropa, Wiaczesława Mołotowa, Józefa Becka
- wskazuje na mapie Zaolzie, tzw. „korytarz”
- omawia postawę władz II Rzeczypospolitej wobec żądań niemieckich
- wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski miało zawarcie paktu Ribbentrop-Mołotow

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: restauracja, legitymizm, równowaga europejska
- zna daty obrad kongresu wiedeńskiego (1814-1815)
- wskazuje na mapie państwa decydujące na kongresie wiedeńskim
- podaje przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: industrializacja, rewolucja przemysłowa, maszyna parowa
- zna datę udoskonalenia maszyny parowej (1763)
- identyfikuje postać Jamesa Watta
- wymienia przyczyny rewolucji przemysłowej

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: ideologia, proletariatus, ruch robotniczy, strajk, związek zawodowy
- identyfikuje postać Adama Smitha

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu Wiosna Ludów
- zna datę Wiosny Ludów (1848-1849)
- wskazuje na mapie państwa, w których wybuchła Wiosna Ludów;
- wymienia przyczyny Wiosny Ludów

ROZDZIAŁ II: ZIEMIE POLSKIE PO KONGRESIE WIEDEŃSKIM

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu uwłaszczenie
- zna datę powstania Królestwa Polskiego, Wielkiego Księstwa Poznańskiego i Wolnego Miasta Krakowa (1815)
- wskazuje na mapie podział ziem polskich po kongresie wiedeńskim

Uczeń:

- zna datę nadania konstytucji Królestwu Polskiemu (1815)
- identyfikuje postacie: Adama Mickiewicza, Piotra Wysockiego
- wskazuje na mapie zasięg Królestwa Polskiego
- wymienia organy władzy określone w konstytucji Królestwa Polskiego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu noc listopadowa
- zna daty: wybuchu powstania listopadowego (29/30 XI 1830), bitwy pod Olszynką Grochowską (II 1831), wojny polsko-rosyjskiej (II-X 1831)
- identyfikuje postacie: Piotra Wysockiego, Józefa Chłopickiego
- wymienia przyczyny powstania listopadowego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: emigracja, Wielka Emigracja
- identyfikuje postacie: Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego
- wymienia przyczyny Wielkiej Emigracji
- wskazuje na mapie główne kraje, do których emigrowali Polacy po upadku powstania listopadowego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu rusyfikacja
- zna datę wybuchu powstania krakowskiego (21/21 II 1846)
- wymienia represje wobec uczestników powstania listopadowego
- wskazuje przykłady polityki rusyfikacji w Królestwie Polskim po upadku powstania listopadowego
- wskazuje na mapie tereny objęte powstaniem krakowskim

Uczeń:

- identyfikuje postacie: Józefa Bema, Adama Mickiewicza
- wyjaśnia przyczyny wybuchu Wiosny Ludów na ziemiach polskich pod zaborami
- wskazuje na mapie zabory, w których doszło do wystąpień w 1848 r.

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu romantyzm
- identyfikuje postacie: Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Fryderyka Chopina

- wymienia poglądy romantyków

ROZDZIAŁ III: EUROPA I ŚWIAT PO WIOŚNIE LUDÓW

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: wojna secesyjna, Północ, Południe
- zna datę wojny secesyjnej (1861-1865)
- identyfikuje postać Abrahama Lincolna
- wymienia przyczyny i skutki wojny secesyjnej

Uczeń:

- zna daty: powstania Królestwa Włoch (1861), ogłoszenia powstania II Rzeszy Niemieckiej (18 I 1871)
- identyfikuje postacie: Giuseppe Garibaldi, Ottona von Bismarcka
- wymienia etapy jednoczenia Włoch i Niemiec
- przedstawia skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec dla Europy

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu kolonializm
- identyfikuje postać królowej Wiktorii
- wymienia przyczyny i skutki ekspansji kolonialnej

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: system republikański, partia polityczna, monarchia parlamentarna, demokratyzacja
- wyjaśnia, na czym polegał proces demokratyzacji
- wymienia nowe ruchy polityczne w Europie drugiej połowie XIX w.

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu teoria ewolucji

- identyfikuje postacie: Karola Darwina, Marii Skłodowskiej-Curie
- wymienia odkrycia naukowe, które wpłynęły na rozwój nauk przyrodniczych i medycznych
- wskazuje wynalazki, które miały wpływ na życie codzienne

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: kultura masowa, pozytywizm, impresjonizm
- przedstawia cechy charakterystyczne kultury masowej

ROZDZIAŁ IV: ZIEMIE POLSKIE PO WIOŚNIE LUDÓW

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: praca organiczna
- zna datę manifestacji patriotycznych w Królestwie Polskim (1861)
- identyfikuje postacie: Karola Marcinkowskiego, Hipolita Cegielskiego
- wymienia założenia pracy organicznej
- określa przyczyny powstania styczniowego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: branka, wojna partyzancka
- zna daty: wybuchu powstania (22 I 1863), ukazu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim (III 1864)
- identyfikuje postać Romualda Traugutta
- wymienia przyczyny i okoliczności wybuchu powstania styczniowego
- omawia rolę Romualda Traugutta w powstaniu styczniowym
- wskazuje przyczyny upadku powstania styczniowego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: rusyfikacja, pozytywiści
- wymienia bezpośrednie represje wobec uczestników powstania styczniowego
- przedstawia postawy Polaków w Królestwie Polskim wobec rusyfikacji

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu germanizacja
- zna datę protestu dzieci we Wrześni (1901)
- identyfikuje postacie: Ottona von Bismarcka, Michała Drzymały
- charakteryzuje politykę germanizacji
- przedstawia postawy Polaków wobec germanizacji

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu emigracja zarobkowa
- zna datę uwłaszczenia chłopów w zaborze rosyjskim (1864)
- identyfikuje postać Hipolita Cegielskiego
- wyjaśnia przyczyny i wskazuje kierunki emigracji zarobkowej Polaków pod koniec XIX w.
- wskazuje na mapie okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych

Uczeń:

- zna daty: powstania Polskiej Partii Socjalistycznej (1892), Stronnictwa Narodowo-Demokratycznego (1897), Polskiego Stronnictwa Ludowego (1903)
- identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Wincentego Witosa
- wskazuje partie należące do ruchu socjalistycznego, narodowego i ludowego
- wymienia założenia programowe Polskiej Partii Socjalistycznej, Stronnictwa Narodowo--Demokratycznego, Polskiego Stronnictwa Ludowego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: orientacja prorosyjska, orientacja proaustriacka, krwawa niedziela
- zna datę rewolucji 1905-1907
- identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego
- omawia skutki rewolucji 1905-1907 na ziemiach polskich
- charakteryzuje orientację proaustriacką i prorosyjską

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu Organizacja Bojowa PPS

- identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego
- wyjaśnia cele, dla których została powołana Organizacja Bojowa PPS

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: pozytywizm, praca organiczna, praca u podstaw, Młoda Polska
- identyfikuje postacie: Henryka Sienkiewicza, Elizy Orzeszkowej, Bolesława Prusa, Władysława Reymonta, Marię Konopnicką, Jana Matejkę
- wyjaśnia, na czym polegała literatura i malarstwo tworzone ku pokrzepieniu serc
- podaje przykłady literatury i malarstwa tworzonego ku pokrzepieniu serc

ROZDZIAŁ V: I WOJNA ŚWIATOWA

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: trójprzymierze / państwa centralne, trójporozumienie / ententa, aneksja
- zna daty: zawarcia trójprzymierza (1882), powstania trójporozumienia (1907)
- wskazuje na mapie państwa należące do trójprzymierza i trójporozumienia,
- wskazuje cele trójprzymierza i trójporozumienia
- wyjaśnia, na czym polegał wyścig zbrojeń

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: Wielka Wojna, front
- zna daty: I wojny światowej (1914–1918), podpisania kapitulacji przez Niemcy w Compiègne (11 XI 1918)
- wymienia cechy charakterystyczne prowadzenia i przebiegu działań wojennych w czasie I wojny światowej

Uczeń:

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu Legiony Polskie
- zna datę sformowania Legionów Polskich (1914)
- identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego

- przedstawia okoliczności, w jakich powstały Legiony Polskie i wskazuje cele ich działalności

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja lutowa, rewolucja październikowa
- zna daty: wybuchu rewolucji lutowej (III 1917), wybuchu rewolucji październikowej (XI 1917)
- identyfikuje postać Włodzimierza Lenina
- wymienia przyczyny i skutki rewolucji lutowej i październikowej

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu Akt 5 listopada (manifest dwóch cesarzy)
- zna daty: wydania manifestu dwóch cesarzy (5 XI 1916), podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919)
- identyfikuje postacie: Ignacego Jana Paderewskiego, Romana Dmowskiego
- wymienia postanowienia Aktu 5 listopada
- wymienia postanowienia konferencji wersalskiej w sprawie polskiej

ROZDZIAŁ VI: ŚWIAT W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: Wielka Czwórka, Liga Narodów, wielki kryzys gospodarczy
- zna daty: podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919), powstania Ligi Narodów (1920)
- wskazuje na mapie państwa europejskie decydujące o ładzie wersalskim
- wymienia postanowienia traktatu wersalskiego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: faszyzm, marsz na Rzym, narodowy socjalizm (nazizm), antysemityzm, obóz koncentracyjny, führer
- zna daty: marszu na Rzym (1922), przejęcia przez Adolfa Hitlera funkcji kanclerza (I 1933)
- identyfikuje postacie: Benito Mussoliniego, Adolfa Hitlera
- charakteryzuje ideologię faszystowską
- charakteryzuje ideologię nazistowską

Uczeń:

- zna datę zawarcia układu w Rapallo (1922)
- wymienia postanowienia traktatu wersalskiego dotyczące armii niemieckiej

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: stalinizm, kult jednostki
- zna daty: utworzenia ZSRS (30 XII 1922), paktu Ribbentrop-Mołotow (23 VIII 1939)
- identyfikuje postać Józefa Stalina
- wyjaśnia, w jaki sposób w ZSRS realizowano kult jednostki
- wymienia cechy charakterystyczne państwa stalinowskiego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: mass media, propaganda
- wymienia rodzaje mass mediów
- przedstawia społeczne skutki I wojny światowej

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu: aneksja, Anschluss, oś Berlin- Rzym-Tokio (państwa osi)
- zna daty: Anschlussu Austrii (III 1938), aneksji Czech i Moraw przez III Rzeszę (III 1939)
- identyfikuje postacie: Benito Mussoliniego, Adolfa Hitlera
- wskazuje na mapie państwa europejskie, które padły ofiarą agresji Niemiec i Włoch
- wymienia cele, jakie przyświecały państwom totalitarnym w polityce zagranicznej

ROZDZIAŁ VII: POLSKA W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM

Uczeń:

- zna daty: przekazania władzy wojskowej Józefowi Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną (11 XI 1918)
- identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego
- wymienia pierwsze ośrodki władzy na ziemiach polskich
- omawia okoliczności przejęcia władzy przez Józefa Piłsudskiego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu: „cud nad Wisłą”
- zna daty: Bitwy Warszawskiej (15 VIII 1920), pokoju w Rydze (18 III 1921)

- wskazuje na mapie granicę wschodnią ustaloną w pokoju ryskim
- przedstawia postawy Polaków wobec zagrożenia niepodległości ze strony bolszewików
- wymienia postanowienia pokoju ryskiego

Uczeń:

- identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego
- wyjaśnia, dlaczego Bitwę Warszawską nazwano „cudem nad Wisłą”

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu plebiscyt
- zna datę wybuchu powstania wielkopolskiego

(27 XII 1918)

- wskazuje na mapie obszar Wolnego Miasta Gdańska, obszary plebiscytowe
- wymienia wydarzenia, które miały wpływ na kształt zachodniej granicy państwa polskiego
- wyjaśnia, jakie znaczenie dla niepodległej Polski miał dostęp do morza

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: Naczelnik Państwa, konstytucja marcowa
- zna daty: uchwalenia konstytucji marcowej (17 III 1921), wyboru Gabriela Narutowicza na prezydenta (XII 1922)
- identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego
- omawia postanowienia konstytucji marcowej

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: zamach majowy, sanacja, konstytucja kwietniowa
- zna daty: początku zamachu majowego (12 V 1926), uchwalenia konstytucji kwietniowej (23 IV 1935)
- identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego, Ignacego Mościckiego
- opisuje skutki polityczne i ustrojowe zamachu majowego
- charakteryzuje rządy sanacyjne
- przedstawia postanowienia konstytucji kwietniowej

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: Polska A i Polska B, Centralny Okręg Przemysłowy
- wskazuje na mapie obszar Polski A i Polski B, obszar COP-u, Gdynię
- wymienia różnice między Polską A i Polską B
- wyjaśnia, jaką rolę gospodarczą odgrywał Centralny Okręg Przemysłowy

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu analfabetyzm
- omawia strukturę narodowościową i wyznaniową II Rzeczypospolitej
- wyjaśnia, w jaki sposób władze odrodzonego państwa polskiego walczyły z analfabetyzmem

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu Enigma
- identyfikuje postać Władysława Reymonta
- przedstawia najważniejsze osiągnięcia kultury polskiej w dwudziestoleciu międzywojennym

Uczeń:

- zna datę układu polsko-francuskiego (II 1921)
- identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego
- wymienia sojusze, jakie zawarła Polska w dwudziestoleciu międzywojennym
- wyjaśnia, które z nich miały stanowić gwarancję bezpieczeństwa II Rzeczypospolitej

Uczeń:

- zna daty: paktu Ribbentrop-Mołotow (23 VIII 1939), polsko--brytyjskiego sojuszu polityczno-wojskowego (25 VIII 1939)
- wskazuje na mapie obszary, które na mocy paktu Ribbentrop-Mołotow miały przypaść III Rzeszy i ZSRS
- przedstawia żądania, jakie III Rzesza wysunęła wobec Polski w 1938 r.
- wymienia postanowienia paktu Ribbentrop-Mołotow

